

Verlag der Weidmannschen Buchhandlung in Berlin SW 68

Corpus juris civilis.

Volumen primum. Editio stereotypa quarta decima. **Institutiones** recognovit **Paulus Krueger**. **Digesta** recognovit **Theodorus Mommsen**. Retractavit **Paulus Krueger**. 4°. 1922. Grundzahl geh. 10 M.

Volumen secundum. Editio stereotypa nona. **Codex Justinianus** recognovit **Paulus Krueger**. 4°. 1915. Grundzahl geh. 7 M.

Volumen tertium. Editio stereotypa quarta. **Novellae** recognovit **Rudolfus Schoell**. **Opus Schoellii** morte interceptum absolvit **Guilelmus Kröll**. 4°. 1912. Grundzahl geh. 10 M.

Collectio librorum juris antejustiniani in usum scholarum ediderunt **Paulus Krueger**, **Theodorus Mommsen**, **Guil. Studemund**.

Vol. I. **Gai Institutiones ad codicis Veronensis Apographum Studemundianum** novis curis auctum in usum scholarum ediderunt **P. Krueger** et **G. Studemund**. Editio sexta. Insunt supplementa ad codicis Veronensis Apographum a Studemundo composita. Accedunt fragmenta interpretationis Gai institutionum Augustodunensia ad recensionem Aemilii Chatelain edita a **Paulo Kruegero**. Gr. 8°. (LXX u. 206 S.) 1912. Grundzahl geh. 3 M.

Vol. II. **Ulpiani liber singularis regularum, Pauli libri quinque sententiarum, fragmenta minora saeculorum p. Chr. n. secundi et tertii** resensuit **Paulus Krueger**. Gr. 8°. (VIII u. 168 S.) 1878. Grundzahl geh. 2,40 M.

Vol. III. **Fragmenta Vaticana. Mosaicarum et Romanarum Legum Collatio** recognovit **Theodorus Mommsen**. **Consultatio veteris cuiusdam iuriconsulti. Codices Gregorianus et Hermogenianus. Alia Minora** edidit **Paulus Krueger**. Gr. 8°. (VIII u. 323 S.) 1890. Grundzahl geh. 4,60 M.

Iustiniani Augusti Digesta. Recognovit adsumpto in operis societatem **Paulo Kruegero Th. Mommsen**.

Vol. I. Accedunt tabulae duae. 8°. (LXXXVI, LVI, 906 u. 54 S.) 1870. Grundzahl geh. 24 M.

Vol. II. Accedunt tabulae decem. 4°. (969 u. 75 S.) 1870. Grundzahl geh. 32 M.

Codex Iustinianus. Recognovit **Paulus Krueger**. Lex. 8°. (LXXX, 1102 u. 84 S.) 1877. Grundzahl geh. 42 M.

Codicis Iustiniani fragmenta Veronensia. Edidit **Paulus Krueger**. Gr. Fol. (VII u. 84 S.) 1874. Grundzahl kart. 20 M.

Iustiniani institutiones. Recensuit **Paulus Krueger**. Ed. IV. 8. (VIII u. 175 S.) 1921. Grundzahl geh. 1,60 M.

Die angegebenen Preise sind nur Grundzahlen. Diese Grundzahlen mit der jeweiligen Schlüsselzahl multipliziert ergeben den Ladenpreis. Die Schlüsselzahl wird von den Vorständen des Börsenvereins der Deutschen Buchhändler und des Deutschen Verlegervereins festgesetzt und ist durch jede Buchhandlung zu erfahren.

CODIX THEODOSIANVS

RECOGNOVIT

P. KRUEGER

FASCICVLVS II

LIBER VII—VIII

BEROLINI
APUD WEIDMANNOS
MIMXXVI

CODEX THEODOSIANVS

RECOGNOVIT

P. KRVEGER

FASCICVLVS II

LIBER VII-VIII

BEROLINI
APUD WEIDMANNOS
MIMXXVI

LIBER SEPTIMVS

I DE RE MILITARI¹⁾

- 1 ²⁾IMP. CONSTANTINVS A. ET C. Si quis barbaris scelerata factione facultatem depraedationis in Romanos dederit uel si quis alio modo factam diuiserit, [ui]uus amburatur. DAT. 5 IIII KAL. MAI. SEVERO ET RVFIN[O CONSS.] a. 323
 INTERPRETATIO. Si quis cum quibuslibet hostibus praedas egerit aut praedam cum praedonibus diuiserit, incendio concremetur.
- 2 ³⁾IMP. CONSTANTIVS A. AD SILVANVM COM(ITEM) ET MAGISTR[VM] EQVITVM ET⁴⁾ PEDITVM. Si quis miles per comiteat[u]m dimissus fuerit a tribuno uel praeposito aut inconsulto eodem 10 ab obsequio militari signisque discesserit, per singulos milites tribuni et praepositi quina pondo auri fisco inferant. DAT. VI KAL. IVN. SIRMIO LIMENIO ET CATVLLINO CONSS. a. 349
- 3 ⁵⁾IDEM A. AD TITIANVM PPO. Quicumque militum ex nostra auctoritate familias suas ad se uenire meruerint, non amplius quam coniugia, liberos, seruos etiam de peculio castrensi emptos neque adscriptos censibus ad eosdem excellentia tua dirigi faciat. DAT. III KAL. IVN. 15 LIMENIO ET CATULLINO CONSS. a. 349
- 4 IDEM A. AD CRETIONEM VC. COM(ITEM). Quamuis omni tempore opera dari debuerit, ne sacramentis militaribus separatio⁶⁾ traderentur, qui nec stipendiorum numero nec contraria corporis ualetudine quiete perfrui debent, tamen prudentiae tuae prosecutione admissa, quae apud nos uerbis facta est, praecipimus, ut, qui ante stipendia emensa uel⁷⁾ integra 20 corporis ualetudine otio mancipati sunt, restituantur pristinis numeris. DAT. V KAL. IVL.⁸⁾ SERGIO ET NIGRINIANO CONSS. a. 350
- 5 ⁹⁾IMPP. VALENTINIANVS ET VALENS AA.¹⁰⁾ Eorum liberos, qui armis inhaeserunt, ad usum bellicum et castra reuocantes [ei]s quoque eorum stipendiorum copiam deferemus, qui 1 alterius gradus militiae¹¹⁾ salutarem maxime rei publicae operam persecuntur. Quod si quosdam aut inbecillitas ualitudinis aut habitudo corporis [a]ut mediocritas proceritatis ab armatae

R et ad 1 r. 1 Br. (NMG)

¹⁾ *Iust.* 12, 35 ²⁾ *Iust.* 12, 35, 9: *iunge* 7, 12, 1 ³⁾ *iunge* 8, 7, 3 ⁴⁾ *Iust.* 12, 35, 10
⁵⁾ equitum et *rectius abesset* (Mommsen) ⁶⁾ separati otio *Cuiacius*
⁷⁾ uel *delet Mommsen* ⁸⁾ k. Iul. (Ian.?) pp. ... *Seeck Regesten* 83, ut data sit *lex a Constante a. 349* ⁹⁾ *iunge* 8, 4, 8. 12, 1, 68 ¹⁰⁾ ad Mamertinum ppo. *addunt leges iungendae* ¹¹⁾ militia *Mommsen*

4 a. et c.] *Br. cum* 7, 12, 1, a. *RO*, a. aelio pp. *Iust. hoc loco*, a eliano *Iust.* 7, 12, 1 qui] *K*, quis *Br. Iust.* barbaris] *R Iust.*, barbarus *M*, cum barbaris *NGE* facultatum *G* depraeditionis *N*, depraedationi *M*, depraedatione *G* 5 deferit *N* facta *N* uiuus *om. G*¹ comburatur *GE Iust.* IIII] v *G* 6 seuero et *om. L* cons. *om. N* 9 constantius] 8, 7, 3 (*R*), constantinus *R hoc loco cum T ad* 8, 7, 3, const. 8, 7, 3 *Iust.* 14 castrens *R*^a 17 cretionem] *cf. Ammian.* 21, 7, 4 20 quae] *Cuiacius*, qui *R* praecipimus *R* 23 inhaeserunt *R* 26 proceritatis *R*^b, proceritatis *R*^a

- 2 militiae con[d]icione submouerit, eos iubemus in officiis ceteris militare¹⁾. Nam si post definitam a nobis aetatem ignobile otium adamauerint, curiis obnoxii erunt sine controuersia¹⁾ pro uirium qualitate, ita ut ii, quos debilitas fortuita aut morbus et corporis ualitudo confecta ita eneruauerit, ut ad usum castrorum militiaeque idonei esse non possint, uacationem perpetuam depulsis curialium munerum sollicitudinibus consequantur. ET CETERA. DAT. III 5 K. ¹⁾ MAI. HADRIANOPOLI DIVO IOVIANO ET VARRONIANO CONSS. a. 364
- 6 ²⁾IDEM AA. MAVRIS SITIFENSIBVS. Si quis armatae sacramenta militiae impigro quin-quenni labore pertulerit, auo licet ac patre sit decurione progenitus, ab omni nexu curiali personam dumtaxat propriam uindicauerit³⁾. Diuersis autem officiis seruientes quinque et uiginti annis in militia decursis pari securitate donamus. ET CETERA. DAT. VIII KAL. MAI. 10 TREVERIS VALENTINIANO ET VALENTE AA. CONSS. a. 368 uel 370
- 7 ⁴⁾IDEM AA. IOVIO MAGISTRO EQVITVM ET PEDITVM⁵⁾. Plures de diuersis numeris ante impleta stipendia ad indebitos honores suffragiorum ambitione perueniunt. Siue igitur eos purpuram adorasse constabit, siue exceperit aliquas dignitates, eo quem ceperint honore soluantur, ita ut, qui ceteros in labore positos festina cupiditate transierint, nec testimonium 15 quidem emeriti laboris accipiant. Quod si aliquibus fortasse rationibus adtinentur impliciti, ad eos numeros, de quibus pe[r] ambitionem exierant, reuertantur. DAT. PRID. ⁶⁾ KAL. IVN. MED(IOLANO) VALENTINIANO ET VALENTE AA. CONSS. a. 365
- 8 ⁷⁾IDEM AA. AD EQVITVM COM(ITEM) ET MAG(ISTRVM) MILI(TVM). Omnibus omnino ueteranis auctoritas tua denuntiet, quod, si quis filium suum armorum honore condignum non 20 propria uoluntate militiae, quam ipse sudarit, obtulerit, nostrae sit legis laqueis implicandus. DAT. VIII KAL. OCT. ⁸⁾ HERACLEAE VALENTINIANO ET VALENTE AA. CONSS. a. 365 ?
- 9 IDEM AA. AD IOVINVM MAG(ISTRVM) EQVITVM. Tam duces, quam etiam com(ites) et quibus Rheni est mandata custodia, since[r]tas tua protinus admonebit, ut neque regalibus neq[ue] legatis sua milites iumenta subpeditent. Etenim e[um] propriis animalibus eo usque 25 ueniendum est, ubi obsequium cursuale succedit. Sane sollicitudinem competentem auctoritas tua iubebit adhiberi, ut eorum pecoribus, ubi conlocauerint mansionem, alimenta non desint. DAT. III KAL. FEB. REMIS LVPICINO ET IOVINO CONSS. a. 367
- 10 IDEM AA. AD IOVINVM MAG(ISTRVM) MIL(ITVM). Plerique milites secum homines conditionis ingenuae propinquitate simulata uel condicione lixarum frequenter abducunt: ideoque, 30 ut numerosissima pube crescat exercitus, moneantur, ut ipsi sponte huiuscemodi homines, quos penes se esse meminerint, tribunis suis sive praepositis offerant ad tuum officium dirigendos, aut sciant se non absque deuotionis nota et morsu honoris alieni commilitationibus esse postponendos. Etenim his, qui occultatores perfidos publicauerint, pro praemio huius 1 indicii gradus unus addetur, ii uero ad inferiorem ordinem reuoluentur, qui castris idoneos 35 [i]uuenes studio inertis obsequii putauerint occulendos. DAT. XVI KAL. MART. REMIS LVPICINO ET IOVINO CONSS. a. 367
- 11 IDEM AA. AD SEVERVM MAG(ISTRVM) MIL(ITVM). Ii, qui inter aderescentes matriculis adtinentur tamdiu alimoniam a parentibus sumant, quoad gerendis armis idonei fuerint aestimati, ita ut cesset super eorum nomine praebitio fiscalis annonae. DAT. VIII KAL. MAI. TRIVER(IS) 40 MODESTO ET ARINTHEO CONSS. a. 372

R

¹⁾ id. *leges iungendae* ²⁾ *iunge* 12, 1, 64 ³⁾ uindicabit *Mommsen* ⁴⁾ *iungenda uidetur* 8, 1, 10 ⁵⁾ et peditum delet *Gothofredus*, cf. 23, 172) ⁶⁾ VIII 8, 1, 10 ⁷⁾ *Gothofredus iungit* 5, 21, 3 (*Iust.* 11, 68, 3) ⁸⁾ acc. ins. *Sidonius* 23

3 hii R 4 eneruauerit] *Cuiacius*, enarrauerit R^a, enerrauerit R^b (uel R^c?) posunt R^a 7 sacramentae R inegro R 9 uendicauerit R 11 treuerim R 12 iouio R h. l et ad 8, 1, 10 13 perueniant R (emend. man. recens) 14 ceperint] *Cuiacius*, coeperint R 15 transierint R 27 mansionum R 29 condiciones R 32 penenes R 34 raemio R^a 35 hii R 36 [i]uuenis R 38 hii R aderescentes R^a 39 quodad R^a 40 truef R 41 arintho R^a

- 12 ¹⁾IMPPP. GRATIANVS VALENTINIANVS ET THEODOSIVS AAA. CYNEGIO PPO. Tribuni uel milites nullam euagandi per possessiones habeant facultatem; cum signis propriis in mansionibus solitis ac publicis maneant: aut si quis tam necessaria scita contempserit, de eo ac tribuno eius ad nostram scientiam rectorum ac defensorum relationibus protinus deferatur²⁾. 4 DAT. IIII ID. APRIL. CONSTANTINOPOLI RICHOMERE ET CLEARCHO CONSS. a. 384
- 13 ³⁾IDEM ⁴⁾AAA. RICHOMERI COMITI ET MAGISTRO VTRIVSQVE M(ILITIAE). Cum supra uirentes fluminum ripas omnis legionum multitudo consistit, id prouida auctoritate decernimus, ut nullus omnino in mundo fimo sordidatis fluentis commune poculum polluat neue abluendo equorum sudore deproperus publicos oculos nudatus incestat, atque ita et turbido potum caeno misceat et confundat aspectum⁵⁾; sed procul a cunctorum obtutibus in inferioribus partibus fluuiorum, id est infra tentoria uagus natatus animalium, prouti libitum uidetur, exerceat⁶⁾. Sublimis igitur m(agnificentia) t(ua) id sollicitudinis studio et admonitionis praeepto faciet custodiri, ut unusquisque tribunus agnoscat, gravi se subdendum esse supplicio, in cuius parte neglectum probabitur, quod agnoscit imperatum. DAT. VI KAL. IVN. VINCEN- 14 TIAE TATIANO ET SYM(MACHO) CONSS. a. 391
- 14 IMPPP. THEODOSIVS ARCADIVS ET HONORIVS AAA. THEODOTO MAG(ISTRO) OFFICIORVM. Quicumque infantes uel pueri milit[are] coeperunt, sterni eos inter ultimos iussimus, [i]ta ut ex eo tempore, ex quo parere coeperint, locum sibi incipiant uindicare, ut laborum suffragiis incrementa militiae consequantur. DAT. III KAL. MAI. CONSTANTINOPOLI ARCADIO III ET HONORIO II AA. CONSS. a. 394
- 15 IMPP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. REMISTHEO DVCI ARMENIAE. ⁷⁾Si quis posthac militem in priuato obsequio r[e]pertus fuerit retinere, quinque libris auri multae nomine feriatur. DAT. XII KAL. MART. CONSTANTINOPOLI ARCADIO IIII ET HONORIO III AA. CONSS. a. 396
- 16 IDEM AA. THEOFILO VICARIO ASIAE. ⁸⁾Si quos milites per provincias relictis propriis numeris passim uagari cognoueris, correptos facias⁹⁾ custodiri, donec de his cleme[n]tiae 25 nostrae auribus intimetur et, quid fieri oporteat, decernamus; ita ut, si quis miles in provincia sine suo numero repertus fuerit ac post elapsus esse nuntiabitur, facultatum suarum, periculo totius officii, condemnatione grauissime uindicetur. DAT. V KAL. FEBR. CONSTANTINOPOLI HONORIO A. IIII ET EPTYCHIANO CONSS. a. 398
- 17 ¹⁰⁾IDEM AA. ROMVLIANO PU. Si qui miles ex his, qui praesentes diuino obsequio nostrae clementiae deputati sunt et qui in hac esse urbe praesente comitatu concessi sunt quique de aliis numeris uel legionibus sunt, repertus fuerit uel sibi uacans uel alieno obsequio contentus, nobis ilico nuntietur, ita ut conscii, qui talium praesentiam non praebuerint, uiginti 1 libras auri sciant esse¹¹⁾ multandos¹²⁾. Sin uero quisquam missus a numero uel a tribuno ad comitatuum serenitatis nostrae peruenerit¹³⁾, ilico se uiris inl(ustri)b. comitibus¹⁴⁾ offerre 35 festinet et causas profectionis exponat, ut et responsum caeleste mereatur et citam remeandi

R

¹⁾ *Iust.* 12, 35, 11; *iunge* 8, 5, 45 ²⁾ quatenus seuerissime in eos animaduertatur addit *Iust.* ³⁾ pr. = *Iust.* 12, 35, 12 ⁴⁾ impp. Theodosius Arcadius et Honorius *Iust.* ⁵⁾ atque ita ... aspectum om. *Iust.* ⁶⁾ id est ... exerceat] hoc ipsum faciat *Iust.* ⁷⁾ *contactus constitutionis in Iust.* 12, 35, 13 pr. *his uerbis adnexus est*: ii autem, qui in priuato obsequio militem retinere fuerint reperti, quinque ... feriantur ⁸⁾ si ... 23 decernamus = *Iust.* 12, 35, 1392 ⁹⁾ cognoueris corr. facias] praesides earum cognouerint, corr. faciant *Iust.* ¹⁰⁾ *Iust.* 12, 35, 13 pr. § 1 ¹¹⁾ sese *Gothofredus* ¹²⁾ repertus ... multandos] uel sibi uacet uel aliena obsequia sine nutu principali peragere audeat. qui autem in huiusmodi facinore fuerint conuicti, militia exuti poenas consentaneas luere compellantur *Iust.* ¹³⁾ aliter enim eos hoc facere uetamus *inserit Iust.* ¹⁴⁾ sub quorum regimine constituti sunt addit *Iust.*

4 referatur *Iust.* 5 ricomere et clearco R 36 profectionis (professionis *Iust.*) ... 37, 1 9 nudatos R 11 prout *Cuiacius* facultatem] R^a (*suppleuit manus antiqua diuersa ab ordinario correctore*) *Iust.*, profectionis (*reliquis omissis*) R¹ 13 tribunos R 14 quod] *Cuiacius*, quam R 17 militare] *Cuiacius*, milit*** R 19 mai.] *sic, ni fallor, R*, mart. *Cuiacius* 26 miles R

accipiat facultatem. DAT. KAL. FEB. CONSTANTINOPOLI HONORIO A. III ET EVTYCHIANO CONSS. a. 398

- 18 ¹⁾[I]DEM AA. STILICHONI MAG(ISTRO) MIL(ITVM). Contra publicam utilitatem nolumus a 1 numeris ad alios numeros milites nostros transferri. Sciant igitur comites uel duces, quibus regendae militiae cura commissa est, non solum de comitatensibus ac palatinis numeris ad 5 alios numeros militem ²⁾ transferri non licere, sed ne ipsis quidem pseudocomitatensibus legionibus seu de ripariensibus castricianis ceterisque cuiquam eorum transferendi militem copiam adtributam ³⁾, quia honoris augmentum non ambitione, sed labore ad unumquemque 2 conuenit deuenire. Quod si qui contra fecerint, per singulos milites singulas auri lib(ras) a se 9 nouerint exigendas. DAT. XIII KAL. APRIL. MED(IOLANO) STILICHONE ET AVRELIANO CONSS. a. 400

II QUID PROBARE DEBEANT AD QVAMCVMQVE MILITIAM VENIENTES

- 1 ⁴⁾IMPP. GRATIANVS VALENTINIANVS ET THEODOSIVS AAA. POSTVMIANO ⁵⁾ PPO. Quotiens-cumque se aliquis militiae crediderit offerendum, statim de natalibus ipsius ac de omni uitae 1 condicione examen habeatur, ita [ut] domum genus non dissimulet et parentes. Nec tamen 15 huic ipsi rei nisi honestissimorum hominum testimonio adstipulante credatur: ita enim fiet, ut et curias nemo declinet et ad militiam nullus adspiret, nisi quem penitus liberum aut genere aut uitae condicione inquisitio tam cauta deprehenderit. DAT. XIII KAL. AVG. CON- STANTINOPOLI MEROBAUDE II ET SATVRNINO CONSS. a. 388
- 2 IDEM AAA. AD NEOTERIVM PPO. Quisquis cinguli sacramenta desiderat, in ea urbe, qua 20 natus est uel in qua domicilium conlocat, primitus acta conficiat et se ostendat non patre, non auo esse municipe penitusque ab ordinis necessitatibus alienum, seiturus se in perpetuum 1 reuocandum nec temporis nec militiae praerogatiua, si ita non gesserit ⁶⁾, defendendum. Or- dines etiam urbium nouerint, si cuiquam praestitisse gratiam doceantur ac non uera actis permendo per mendacium quemquam abire ⁷⁾ permiserint, se periculo subiacere. DAT. VI ID. 25 IUL. MED(IOLANO) ARCADIO A. I ET BAVTONE CONSS. a. 385

[III] QVIS IN GRADV PRAEFERATVR

- 1 ⁸⁾IMPPP. THEODOSIVS ARCADIVS ET HONORIVS AAA. RVFINO PPO. In omnibus, qui mi- litiae nomen dederunt, ratio est habenda meritorum, ut is potissimum potiorem adipiscatur gradum, qui meruerit de labore suffragium, nec quaeratur, quis militari primus, sed quis 30 manserit in studio apparitionis adsiduus. DAT. PRID. ID. FEB. CONSTANTINOPOLI THEODOSIO A. III ET AVNDANTIO VC. CONSS. a. 393

R

¹⁾ *Iust.* 12, 35, 14 ²⁾ *militis Iust.* ³⁾ nisi hoc angusta maiestas publicae uti- litatis gratia fieri inusserit *addit Iust.* ⁴⁾ *iuuge* 12, 1, 102 ⁵⁾ *II ins.* 12, 1, 102 ⁶⁾ si res ita non cesserit? ⁷⁾ *ambire Fornerius* ⁸⁾ *eodem die ad Rufinum data est* 10, 19, 13 *argumenti plane diuersi*

1 accipiant R 5 riegendae R^b (sic) de 10 exegendas R stilicone R^a auriliano R
om libri in Iust. 6 pseudocomitatensibus] 11 quid] qui R^a 14 aliqui R 17 pae-
Cuiacius seu de comitatensibus R Iust. 7 de] nitus R 18 depraehenderit R 19 et bis R
de castris libri in Iust. riparensibus Iust. 20 neotherium R [ea] eab R 30 mili-
castris Iust. (I^a), castren- 21 annaenarias R^a 25 uicari R nisi] id
sianis Iust. (KOI^b) 8 auctum R 22 Cuiacius, militare R est nisi uel nisi scilicet proposuit Gothofredus

- 2 ¹⁾IMPP. HONORIVS ET THEODOSIVS AA. ANTHEMIO PPO. Cum alios in altiores militiae gradus iugis obseruatio, nonnullos in eadem militiae statione caeleste prouexisset oraculum, ac tempore prouehendae dignitatis exoriretur contentio, quisnam prior incederet quisue sub- sequeretur, cum uterque pari eiusdem gradus niteretur auspicio: non inmerito placuit, ut, quotiens codicillis uel sacris affatibus ullus ex alio ad alium gradum cum isdem stipendiis 5 emigrarit, triennio ei postponatur, quem sors militiae in eum progressum duxerit. DAT. X KAL. OCT. HONORIO VIII ET THEODOSIO III AA. CONSS. a. 409

III DE EROGATIONE MILITARIS ANNONAE²⁾

- 1 IMP. CONSTANTINVS A. HAVE FELIX K(ARISSIME) N(O)B(IS). Tribunos siue praepositos, qui milites nostros curant, annonas per dies singulos scriptionis indicio sibi debitas in horreis 10 d(e)relinquere non oportet, ut procuratores seu susceptores uel praepositi pagorum et hor- reorum eam ³⁾ comparent: hinc enim fit, ut a prouincialibus non annonas, sed pecunias postu- 1 lent memorati, ipsis etiam speciebus remanent ⁴⁾ uitiatas adque corruptis. Constituimus igitu[r] derelictae annonae fisco compendium uindicari, subscribendario et optione gladio feriendis, quoniam fieri ⁵⁾ non potest, ut uel prouincialis iterata conlatione grauentur uel militibus cor- 15 ruptae species diuidantur detrectantibus memoratis ad diem sumere annonas suae congruas 2 dignitati. In qua culpa si quis fuerit adprehensus, nec personae merito nec honoris fastigio defendendus est. DAT. XIII KAL. NOV. AQVIS PAVLINO ET IULIANO CONSS. a. 325
- 2 IMP. CONSTANTIVS A. AD TAVRVM. Cum militibus per Africam constitutis laridum uel recens forsitan caro deinceps erogabitur, ungulas orisque tantummodo summitatem praecidi 20 amputarique praecipimus, ne porcina integra separetur, sed erogationi proficiat annonariae. DAT. VIII ID. APRIL. ARBITIONE ET LOLLIANO CONSS. a. 355
- 3 IDEM A. ET IULIANVS CAES. AD TAVRVM. Comes militaris rei per Africam constitutus 1 contra uitium species annonarias de conditis arbitrio suo dicitur usurpasse. Hoc de cetero citra uicarii arbitrium fieri non potest, nisi uicarius comitis scriptione conuentus didicerit, qui 25 numerus annonarum et quibus debet erogari, atque id fieri oportere censuerit. DAT. XV KAL. IAN. SIRMIO CONSTANTIO A. VIII ET IULIANO C. CONSS. a. 357
- 4 [I]DEM A. HELPIDIO. Cum in expeditione milites degant, biduo expeditionalem annonam, tertio die panem consequantur ac uinum. DAT. III KAL. IAN. DORIDAE DATIANO ET CE- 28 REALE CONSS. ⁶⁾ a. 358 ?
- 5 [I]DEM A. HELPIDIO PPO. Expeditionalem annonam ex horreis milites uiginti dierum debent suscipere, ut eam transuehant propriis in expeditione necessitatibus profuturam. DAT. PRID. ID. MART. CONSTANTINOPOLI EVSEBIO ET HYPATIO CONSS. a. 359 ?
- 6 ⁷⁾ IDEM A. ET IULIANVS CAES. HELPIDIO PPO. Repetita consuetudo monstrauit expe- ditionis tempore buccellatum ac panem, uinum quoque atque acetum, sed et laridum, carnem 35 ueruecinam etiam milites nostros ita solere percipere: biduo buccellatum, tertio die panem: uno die uinum, alio die acetum: uno die laridum, biduo carnem ueruecinam. DAT. XVI KAL. IUN. ⁸⁾ HIERAPOLI CONSTANTIO X ET IULIANO C. III CONSS. a. 360

R

¹⁾ *eiusdem diei est* 9, 32, 1 ²⁾ *Iust.* 12, 37 ³⁾ *eas Gothofredus* ⁴⁾ *rema- nentibus Gothofredus* ⁵⁾ *ferri Beck* ⁶⁾ *cf. Seeck Regesten* 76 (a. 361) ⁷⁾ *Iust.* 12, 37, 1 ⁸⁾ *K. Aug. Iulianus non fuit Nicomediae*

1 alios] Cuiacius, aliis R 2 prouexisset] 28 degunt Gothofredus 29 cerale R
Gothofredus, prouexisset R 3 exoreretur R 42 transueant R 33 esebio R^a 34 mon-
5 hisdem R 9 habe R 13 igitu[r] R, ideoque Cuiacius 14 uendicari R 37 ueruecinam etiam] *Iust.* (X), et ueruecinam
16 detrectantibus] Cuiacius, detrectationibus R etiam R, etiam ueru. *Iust.* (KO), etiam ueru.
17 adpraehensus R 20 forsitan R et *Iust.* (I) die uno uinum] dei uinum R
21 annaenarias R^a 25 uicari R nisi] id lardum *Iust.* berbecinam R 38 constan-
est nisi uel nisi scilicet proposuit Gothofredus tino R^a consulibus R

- 7 ¹⁾ IMP. IVLIANVS A. SALLVSTIO PPO. Milites ad vicensimum lapidem capitum peterre iussimus. DAT. VIII ID. IAN. MAMERTINO ET NEVITTA CONSS. a. 362
- 8 IDEM A. SECVNDO PPO. Militibus ad kalendas Augustas capitatio denegatur, ex kalendis Augustis praebatur. DAT. KAL. AVG. ²⁾ NICOMEDIAE MAMERTINO ET NEVITTA VV. CC. 4 CONSS. a. 362
- 9 ³⁾ IMP. IOVLIVS ⁴⁾ SECVNDO PPO. E vicensimo non amplius lapide milites sibi iubemus paleas conuectare. DAT. V K. OCT. AEDESA ⁵⁾ IOVIANO ET VARRONIANO CONSS. ⁶⁾ a. 364
- 10 IMPP. VALENTINIANVS ET VALENS AA. AD SYMMACHVM PV. Protectores fori rerum uenaliu iuxta ueteris moris || obseruantiam in annonaru suaru comoda pretia conse-9 quantur. DAT. X KAL. MAL. ANTIOCHIAE ⁷⁾ DIVO IOVIANO ET VARRONIANO CONSS. a. 364
- 11 IDEM AA. AD MAMERTINVM PPO. Susceptor antequam diurnum pittacium authenticum ab actuariis susceperit, non eroget. Quod si absque pittacio fuerit ⁸⁾ e[ro]gatio, id quod ex-1 pensum est, damnis eius potius supputetur. In qua re officium grauitatis tuae in sp[ec]ulis esse debet, non sine detrimento propria[rum] facultatem id futurum sciens, si nelexerit, ut praescribtae formae tenor custodiatur; nec prius de horreis species proferantur, et maxime 15 capitacionis, quam, ut dictum est, ad diem pittacia authentica fuerint prorogata. DAT. ID. DEC. TRIV(ERIS) ⁹⁾ DIVO IOVIANO ET VARRONIANO CONSS. a. 364
- 12 ¹⁰⁾ IDEM AA. AD VICTOREM MAG(ISTRVM) MILI(TVM). In prouinciis stationes ¹¹⁾ militum adfici possidentes Ursicini comitis suggestione cognouimus, a quibus superstatutorum graue 1 atque inusitatum quoddam nomen ecenaticorum fuerit introductum. Quod magna auctoritas 20 tua missis competentibus litteris in omnibus prouinciis iubeat aboleri, ut milites recordentur comoda sua, quae in annonaru perceptione adipiscuntur, extrinsecus detrimentis prouincia- lium non esse cumulanda ¹²⁾. DAT. VI KAL. IAN. ¹³⁾ BONAMANSIONE DIVO IOVIANO ET VARRO- NIANO CONSS. a. 364
- 13 IDEM AA. AD POPVLVM. Actuarii per singulos uel ut multum binos dies authentica 25 pittacia prorogent, ut hoc modo inmissis ¹⁴⁾ pittaciis species capitum annonaru ex horreis 1 proferantur. Quod nisi fuerit custoditum, actuarius et susceptor, sed et officium iudicantis, quod non institerit huic iussioni, statutae obnoxium tenebitur. DAT. KAL. OCT. AQVIL(EIA) VALENTINIANO ET VALENTE AA. CONSS. ¹⁵⁾ a. 365
- 14 IDEM AA. SECVNDO PPO. Riparienses milites mensibus nouem in ipsa specie conse- 30 quantur annonam, pro tribus pretia percipiant. ACC. KAL. DEC. CALCHEDONE VALENTINIANO ET VALENTE AA. CONSS. a. 365
- 15 ¹⁶⁾ IDEM AA. ¹⁷⁾ AD AVXONIVM PPO. Sicut fieri per omnes limites salubri prospectione praecipimus, species annonarias a uicinioribus limitibus prouincialibus ordinabis ad castra

R

- ¹⁾ cf. c. 9 ²⁾ K. Aug. Iulianus non fuit Nicomediae ³⁾ Iust. 12, 37, 2: cf. 4) imp. Valentinianus et Valens AA. Iust. ⁵⁾ ferri Beck ⁶⁾ re uera constitutio Edessae data est a. 363, accepta a. 364 ⁷⁾ Santichio Seeck (?) ⁸⁾ facta ins. Gothofredus ⁹⁾ Valentinianus hoc anno Treuiris non fuit ¹⁰⁾ Iust. 12, 37, 3 ¹¹⁾ statione Mommsen ¹²⁾ Cenaticorum nomine milites et eorum superstantes nihil penitus a prouincialibus accipere audeant. Sciant enim milites, quod oportet eos comoda sua quae ... adipiscuntur, accipientes extrinsecus detrimentis prouinciales non adficere Iust. ¹³⁾ Iun. Gothofredus, cf. 14, 2, 1 ¹⁴⁾ emissis Gothofredus ¹⁵⁾ dat. * kal. Oct. Aquil. duo Iouiano et Varroniano cons. (a. 364) scr. ¹⁶⁾ Iust. 12, 37, 4 ¹⁷⁾ et Gratianus A. addit Iust.

6 ioninus R e om. libri in Iust. stantes) nomin R uel R^a 27 quod] quo R^a
8 ppo.] pu R 9 praetia R 10 anthiociae R iudicantes R^a 28 statutae] scil. multae
12 actaris R^a, auctuaris R^b pettacio R^a 31 praetia R^a calcedone R 33 auxo-
e[ro]gatio R? 14 si] nisi R^a neglexerit R nium] emigium Iust. (O), cinegium Iust. (Am-
(Mo.)? 15 maximae R^a 16 fuerit R bros.) 34 praecipimus] R Iust. (K), prae-
19 possidentes R: passim possidentes pro- cepimus Gothofredus cum Iust. (O) ad uicin.
posuit Gothofredus superstatutorum] aliter limit. R uicin. limit. a Iust., a uicin. limiti
uidentur legisse Iustiniani (eorum super- Mommsen

- conferri; et ¹⁾ inuito oneris ²⁾ castris constituti milites duas alimoniarum partes ibidem de conditis sumant nec amplius quam tertiam partem ipsi uehere cogantur. DAT. V NON. MAI MARCIANO POLI VALENTINIANO NP. ET VICTORE CONSS. a. 369
- 16 ³⁾ IMPPP. VALENTINIANVS VALENS ET GRATIANVS AAA. AD PROBVM PPO. Actuarii nisi expleto triginta dierum spatio pittacia authentica confestim tradiderint, species, quas ex fisca- 5 libus conditis dissimularint excludere, uel numero cuius ratiocinia pertractant supersederint erogare, de propriis facultatibus uel militibus ipsis uel fiscalibus horreis adigantur inferre. DAT. VI ID. APRIL. SIRMIO VALENTINIANO ET VALENTE AA. CONSS. a. 370 uel 373
- 17 ⁴⁾ IDEM AAA. ⁵⁾ AD MODESTVM PPO. Fortissimi ac deuotissimi milites, familiae quoque, sed et ceteri quibuscumque praediti dignitatibus ⁶⁾ annonas et capitum singulis diebus aut 10 certe competenti tempore, id est priusquam annus elabatur, de horreis consequantur: aut si perceptionem suam ac si debitam studio uoluerint protelare, id, quod competenti tempore minime perceperint, fisci nostri commodis uindicetur. DAT. PRID. NON. APRIL. ANTIOCHIAE GRATIANO A. III ET MEROBAVDE VC. CONSS. a. 377
- 18 ⁷⁾ IMPPP. VALENTINIANVS THEODOSIVS ET ARCADIVS AAA. ABVNDANTIO STILICHONI ET 15 CETERIS COM(ITIBVS) ET MAGISTRIS VTRIVSQVE MIL(ITIAB). Ne quis pro speciebus annonariis pretia temptet exigere: uel si contra legem datam uenire temptauerit, nec illud, quod in pretio expetiit, permittatur exigere, nec illud, quod suo tempore accipere in speciebus nelexerit, consequatur. DAT. III KAL. AVG. CONSTANTINOPOLI THEODOSIO A. III ET ABVNDANTIO VC. 19 CONSS. a. 393
- 19 IDEM AAA. TATIANO ⁸⁾ PPO. Officiorum annonas dispositione prouidentissima his prouinciis distributas, quae nec transuactioni publicae nec arcae possunt aliquid deferre compen- 20 dium, comprobamus. DAT. PRID. KAL. AVG. CONSTANTINOPOLI THEODOSIO A. III ET ABVNDANTIO VC. CONSS. a. 393
- 20 ⁹⁾ IDEM AAA. RVFINO PPO. Nulli militarium pro his annonis, quae in prouinciis dele- 25 gantur, repudiata ad tempus specierum copia et inopiae occasione captata pretia liceat postulare: ita ut, si quis propter anni abundantiam suscipere oblata nelexerit ac postea inpositis pro necessitate rerum pretiis repudiata taxauerit, neque id quod contra hanc legem expetit sinatur exigere neque illud quod accipere dissimulauerit consequatur. DAT. III KAL. AVG. 29 CONSTANTINOPOLI THEODOSIO A. III ET ABVNDANTIO VC. CONSS. a. 393
- 21 IMPP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. CAESARIO PPO. Si a militaribus prouinciales quae- 30 libet damna pertulerint ac non ipsas species, quae in prouinciis a possessoribus congregantur, fuerint consecuti, ilico interpellato iudice admissum crimen ¹⁰⁾ ad nostram clementiam perfe- 1 ratur, ut admissum crimen congrue uindicetur. Sin uero tantum nefas simili taciturnitate contexerint ¹¹⁾, praeter eam multam, quam rectores officiaque subire conueniet, etiam detrimen- 35 torum quantitas in duplum de eorum facultatibus exigetur reddenda ac restituenda his, qui dispendia talia pertulerunt. DAT. XV KAL. MAI. ARCADIO III ET HONORIO III AA. CONSS. a. 396

R

- ¹⁾ sed Iust. ²⁾ sed Iust. ³⁾ Iust. 12, 37, 5 ⁴⁾ Iust. 12, 37, 6
⁵⁾ imp. Valens Gratianus (grat. ual. traditur) et Valentinianus AAA. Iust. ⁶⁾ familiae ... dignitatibus om. Iust. ⁷⁾ iunge 7, 9, 3 ⁸⁾ Tatiano ppo. anno 392 successit Rufinus: pp. ... inserit Seeck ⁹⁾ Iust. 12, 37, 7: iungenda 5, 13, 33? ¹⁰⁾ admissum crimen del. (Mommsen) ¹¹⁾ contexerit Gothofredus

1 inuito oneris] in ueteranis Iust. (libri), 15 abundandtio R^a 17 exegere R in
Beratovois Iust. (B), in uicinioribus Mommsen pretio ... 18 quod R^a? (manus antiqua), om.
constitutis R^a ibidem] Cuiacius, ibi idem R, R¹ 28 pretiis] Iust., praediis R taxa-
itiden Iust. 2 tertiam] Iust., tertiam in R uerit] tauerit R^a 29 illud] id Iust.
6 dissimulauerint Iust. 10 capite Iust. 31 prouincialis R 32 ac] hac R ipsa R
inutis debus R^a 12 competenti R^a 36 exigetur] Gothofredus, exigitur R
13 nostro R^a uindicetur R anthiociae R

- 22 ¹⁾ IDEM AA. HILARIO PPO. Neque scholae neque vexillationes comitatenses aut palatinae neque legiones ullae neque auxilia, qualeslibet ad prouincias delegatorias de specierum praebitione pertulerint, audiantur, si pretia poscant ultra ea, quae generali lege diui patris senioris Valentiniani constituta sunt. Nec enim fas est, ut exigendis annonis militum nostrorum seruiantes noua possessoribus pro arbitrio proprio indicant. Siue mentionem ²⁾ etiam pretiorum nullam delegationem ualere praecipimus. DAT. III KAL. IVN. ³⁾ MED(IOLANO) ARCADIO III ET HONORIO III AA. CONSS. a. 396
- 23 ⁴⁾ IDEM AA. HILARIO PPO. Prouincialium commodis nos conuenit subuenire. Ad omnium utique ⁵⁾ numerorum siue vexillationum aut etiam scholarum tribunos per uiros inlustres com(ites) sublimitas tua faciat peruenire, ut meminerint faenum militibus isdem ⁶⁾ capitibus praestandum iuxta legem diui Valentiniani de quinta ⁷⁾ decima indictione ⁸⁾, nec tamen ad oppidum deferendum. DAT. XVI KAL. IUL. ARCADIO III ET HONORIO III AA. CONSS. a. 396
- 24 ⁹⁾ IDEM AA. Excellentia tua erogationis per susceptores factae modum quantitate breuium conferri perficiat, ita ut, ex ¹⁰⁾ quo die numeris datu[m] sit, diligentius exploretur ac, si quid amplius actuarios uel optiones accepisse constiterit, quam breuium datorum scriniis nostris ueritas continet, memorati in duplum reddere compellantur: susceptoribus ea summa inputanda, quam semel flagitantibus isdem erogasse monstraerint. Nam ad inlustres quoque magistris) utriusque militum) sacri apices cucurrerunt, quibus prouida sanctione decreuimus, ut breues ante indictionis principium summa fide ac ueritati confecti ad nostra scrinia dirigantur, secundum quos a susceptoribus erogatio celebretur. DAT. VIII KAL. APRIL. CONSTANTINOPOLI HONORIO A. III ET EVTYCHIANO VC. CONSS. a. 398
- 25 ¹¹⁾ IDEM AA. EVTYCHIANO PPO. Quoniam clementia nostra poscenti Epifanis ordini consensit, ut Nouembri mense nouellum unum militi praeberetur, propterea quod ueteris dispendiosa uidetur erogatio: inlustres auctoritas tua per omnes prouincias cunctis numeris ac militibus a Nouembri mense de nouello uino annonam dari disponat ¹²⁾. DAT. X KAL. IVN. CONSTANTINOPOLI HONORIO A. III ET EVTYCHIANO VC. CONSS. a. 398
- 26 ¹³⁾ IDEM AA. PROVINCIALIBVS PROVINCAE PROCONSULARIS. Opinatoribus ¹⁴⁾ nullum sit cum prouinciali commercium, ita ut a iudicibus uel officio prouinciali omnis summa debiti postuletur, intra anni spatium conferenda. DAT. PRID. KAL. APRIL. MED(IOLANO) VINCENTIO ET FRAVITO CONSS. a. 401
- 27 IDEM AA. ET THEODOSIVS A. ANTHEMIO PPO. Nullus protectorum uel domesticorum, cui aut tuitio locorum aut quaedam longior est commissa necessitas aut certe iudicium nostrorum praecipis iussus obtemperat ¹⁵⁾, annonas uel emolumenta percipiat, nisi circumacto anni tempore post completum consulatum in alterius anno consulis ¹⁶⁾ conmonitorium reparare curauerit. DAT. KAL. APRIL. CONSTANTINOPOLI ARCADIO A. VI ET PROBO VC. CONSS. a. 406
- 28 ¹⁷⁾ IMPPP. ARCADIVS HONORIVS ET THEODOSIVS AAA. ANTHEMIO PPO. A prouinciarum rectoribus caveatur, ut tam numeris quam familiis nec non et impedimentis praeter eas annonas quae adaerantur id tantum in specie praebatur, quod militis flagitarit inspectio, ne actuatorum fraudibus ulla relinquatur superpostulationis occasio, cum per praepositos pisto-

R

- ¹⁾ iunge 11, 21, 2 ²⁾ sine mentione *Gothofredus* ³⁾ V kal. Ian. 11, 21, 2
⁴⁾ *Iust.* 12, 37, 8 ⁵⁾ itaque *Iust.* ⁶⁾ iustis *Iust.* ⁷⁾ de quinta] sequente *Gothofredus*
⁸⁾ de q. d. indictione *om. Iust.* ⁹⁾ *Iust.* 12, 37, 9 ¹⁰⁾ ex *om. Iust.*
¹¹⁾ *Iust.* 12, 37, 10 ¹²⁾ Iubemus per omnes prouincias — dari, quoniam ueteris dispendiosa uidetur erogatio *Iust.* ¹³⁾ *Iust.* 12, 37, 11: iunge 8, 5, 63. 11, 1, 29 *cf. etiam* 11, 5, 1
¹⁴⁾ id est exactoribus militaris annonae addunt libri in *Iust.* ¹⁵⁾ iussus est obtemperare
¹⁶⁾ anni consulatum ¹⁷⁾ § 1 inde a semper (*cf. not.* 7) dierum = *Iust.* 12, 37, 12

1 scolae R 2 braebitione R qualislibet R 5 seruiantis R 8 nos] *Iust.*, non R 13 aa.] sequitur hiatus 7 uel 8 litterarum 16 sub]ceptorib. R (subceptoribus *Mommsen*) 17 hisdem R, eisdem *Iust.* 19 ueritate R 25 nouello] *Iust.*, nouvelle R 28 iudicibus] R, a ducibus *Iust.* (KX), ducibus *Iust.* (I), eductibus *Iust.* (O) 33 iussus] iussus aut certe R^a 38 praetera si annonas R 39 aderantur R

- rum et diadotas ¹⁾ legis forma caueatur, ut nulli omnino nulla in specie praebatur annona, nisi quem substantem adque in praesenti constitutum postulare constiterit. Hoc quoque legis auctoritate complexo, ut semper ²⁾ dierum, per quas resistentes ³⁾ tribuni emolumentum gratia sollemniter stillaturae nomine consecuntur species, non aliter adaerantur, nisi ut in foro rerum uenaliu[m] distrahantur. DAT. V ID. APRIL. CONSTANTINOPOLI ARCADIO A. VI ET PROBO VC. CONSS. a. 406
- 29 IMPP. ⁴⁾ HONORIVS ET THEODOSIVS AA. ANTHEMIO PPO. Si quas sub gratia donationis a militibus auferunt, quam merentur, annonas duces seu tribuni, iuxta nummaria defixa pretia sine ulla dubitatione percipiant. DAT. IIII NON. MAI. CONSTANTINOPOLI HONORIO VII ET THEODOSIO II AA. CONSS. a. 407
- 30 ⁵⁾ IDEM AA. ANTHEMIO PPO. Limitanei militis et possessorum utilitate conspecta per primam secundam ac tertiam Palaestinam huiuscemodi norma processit, ut, pretiorum certa taxatione depensa specierum intermittatur exactio: sed ducianum officium sub Versamini et Moenaeni ⁶⁾ castri nomine salutarie st[atu]ta conatur euertere. Ideoque lege repetita censu[m]us, ut, si quis interclusam specierum exactionem] reficere temptauerit, uel adaerationes statut[as] ausus fuerit immutare, tam uir spectabilis dux c[en]tum librarum auri quam etiam eius officium pa[ri] condemnationis summa quatiatur, adiecta sacrilegii poena, quae diuulgarum scitorum uiolator[es] palam insequitur. DAT. X KAL. APRIL. CONSTANTINOPOLI HONORIO VIII ET THEODOSIO III AA. CONSS. a. 409
- 31 IDEM AA. AD ANTHEMIVM PPO. Militaribus commodis prospicientes adaeratarum annonarum, quae familiis apud Orientem uel Aegyptum praebere consuerunt, certa ac distincta locis et numero pretia statuimus. Verum quia in hoc et prouincialium nobis habenda est cura praecipua, ne nimia festinatione poscendi conlatorum uires adteri uideantur, certum constitui tempus placet, quo eadem pretia debeant praebere poscentibus. Quapropter uniuscuiusque indictionis annonariam in pretiis rationem transacta ea sequentis indictionis mense Nouembri completo praebere praecipimus. DAT. PRID. KAL. DEC. CONSTANTINOPOLI HONORIO VIII ET THEODOSIO III AA. CONSS. a. 409
- 32 IDEM AA. LEONTIO VIRO INL(VSTRI) PRAEFECTO ILLYRICI. Procuratores curiarum annonarum et cellariensium specierum gratia minime fatigentur, quas in dignitatibus constituti, id est rectores prouinciarum et comites solent accipere. Nam cum adaerationis aestimatio prius per centum et uiginti capita exactione solidi teneretur, per sexaginta recens redegit auditas, exinde iam nutrita licentia ad tredecim ⁷⁾ tributarios non dubitauit artare, procuratore damnum, quo ipse subditus fuisset, prouincialibus infigente. Ideoque per cornicularium cuiuscumque prouincialis officii hanc sollicitudinem impleri conueniet, ita ut nulla ab eodem exactionis molestia prouincialibus inferatur; sed erogandas species ex horreis publicis et cellariensium nomine aurum ex titulo manifesto eidem delegatum pro erogationis qualitate suscipiat, etiam pretium his, qui adaerare uoluerint, depensurus iuxta nundinationem, quae aut foro rerum uenaliu[m] continetur aut amplissimae praefecturae est culmini deputata: nec enim queri poterunt, qui uel species accipient debitas dignitati, uel si auri perceptione laetentur, aequari se tanto culmini ⁸⁾ non debent. Temerantium etiam audacia punienda: officio tui culminis quinquaginta librarum auri multa continuo percillendo, si rite disposita obseruare neclexerit. DAT. XVI KAL. SEPT. CONSTANTINOPOLI HONORIO VIII ET THEODOSIO III AA. CONSS. a. 412

R

- ¹⁾ per ... diadotas colloca post ut ²⁾ septem *Iust.* ³⁾ resistentes post 4 consecuntur collocat *Iust.* ⁴⁾ desideratur *Arcadius* ⁵⁾ § 1 = *Iust.* 12, 37, 13: iunge 5, 4, 30 ⁶⁾ *cf. Notitia dign. Or.* 34, 22, 18 ⁷⁾ triginta *Gothofredus* ⁸⁾ queri inserit *Haenel*

3 quas R 8 ante quam expectes ultra 18 honor(io) a. VIII R 25 praetiis R
 11 milites R 12 palaestinam R retiorum R^a iundictionis R^a 28 praefecto] pf. R
 14 moenaeni R 15 adaerationis R 40 quaeri R debetas R cumini R^a

- 33 ¹⁾ IDEM AA. HADRIANO PPO. Ne interiecti aequoris tractu querellae prouincialium per-
eant, Flavianum et Caecilianum uiros in(ustres) per Africam audientiam cunctis praebere
1 decernimus. Militarem quoque annonam, quae intra Africam contubernalibus erogatur, eorum
diligentia indagari praecipimus, ut nihil his post eorum examen addatur. ET CETER[A]. DAT. V 4
NON. MART. RAV(ENNA) CONSTANTIO ET CONSTATE VV. C[*e.* CONSS.] a. 414
- 34 ²⁾ IDEM AA. CONSTANTIO MAGISTRO MILITVM. His scholaribus, quibus laboru[m] intuitu
regendos numeros dederimus, de aera[riis] annonis singulos solidos per opinatores, caballa-
[tio]nis quoque rationem pro administrato tempore debitam, quando militibus erogatur, sine
mora praeb[er]i oportet, uel, si quis eorum antequam accipiat in fat[a] concesserit, quod ex
utraque causa ei debebatur, heredibus eius restitui. DAT. XIII KAL. DEC. CONSTANTIO ET CON- 10
STANTE VV. CC. CONSS. a. 414
- 35 ³⁾ IDEM AA. ASCLEPIODOTO PPO. Annonas omnes, quae uniuersis officiis atque sacri
palatii ministeriis et sacris scriniis ceterisque cunctarum adminiculis dignitatum adsolent dele-
gari, quasque ii, qui ad earum exactionem mittuntur, pro cupiditate ac libidine sua grauitur
ex prouincialium uisceribus eruebant, ad similitudinem militum, quibus aerariae praebentur 15
annonae, adaerari praecipimus, ut omnibus superius designatis emolumenta debita in pretiis
dispositio culminis tui pro publica auctoritate ⁴⁾ taxatis praecipiat erogari. DAT. XVI KAL.
MART. CONSTANTINOPOLI ASCLEPIODOTO ET MARINIANO CONSS. a. 423
- 36 IDEM AA. ⁵⁾ PROCOPIO MAGISTRO MILITIAE PER ORIENTEM. Si quando tribuni siue co-
mites uel praepositi numerorum per prouincias annonas uoluerint, hoc est quas pro dignitate 20
sua consequuntur, in aere percipere, non aliis eas pretiis, nisi quae in foro rerum uenialium
habeantur, adaerandas esse cognoscant: si alias annonas, quae non suae dignitatis erunt, sed
alio modo, dum tamen licito, suis commodis adquisitas in auro sibi dari duces siue tribuni
uoluerint, illis pretiis contenti sint, quae in forma aerariarum annonarum uniuersis militibus
1 sollemni obseruatione praebentur. Sanctionis temerator sciat se et administratione simul et 25
dignitate spoliandum et facultatum suarum percellendum dispendio. DAT. III NON. DEC. CON-
STANTINOPOLI VICTORE VC. CONS. a. 424

V DE EXCOCTIONE ET TRANSLATIONE ⁶⁾ ANNONARVM ⁷⁾

- 1 ⁸⁾ IMPP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. STILICHONI COMITI ET MAG(IS)TRO VTRIVSQUE MI-
L(ITIAE). Opinatores, quibus species in diuersis prouinciis delegantur, ut pretium maiore 30
taxatione deprecant ⁹⁾, contra omnem consuetudinem nullis consistentibus familiis excoctionem
1 panis efflagitant. In(ustris) igitur auctoritas tua nouam usurpationem congrua auctoritate
percellat ¹⁰⁾, ut, cum opinatores ¹¹⁾ in prouinciis delegantur, uetus consuetudo seruetur. DAT.
ID. SEPT. MED(IOLANO) THEODORO VC. CONS. a. 399
- 2 IDEM AA. ET THEODOSIVS A. AD HADRIANVM PPO. In excoctione buccellati, quod de- 35
notissimis militibus conuenit praeparari, in translatione etiam annonae nullius excipiat per-
sona, uidelicet ut ne nostra quidem domus ab his habeatur immunis. Et si quisquam, quod
non opinatur, implere quae sunt praeepta neclexerit, in procuratorem eius seu(erissi)me uin-

R

¹⁾ iunge 7, 8, 12, 6, 29, 11 ²⁾ Iust. 12, 37, 14 ³⁾ Iust. 12, 38, 15: iungenda
15, 3, 6? ⁴⁾ utilitate Iust. ⁵⁾ requiritur imp. Theodosius A. et Valentinianus C.
⁶⁾ militarium inserit Iust. 12, 38 ⁷⁾ Iust. 12, 38 ⁸⁾ Iust. 12, 38, 1 ⁹⁾ ut ... de-
precant om. Iust. ¹⁰⁾ repellat Iust. ¹¹⁾ item Iust.: opinatoribus species expectes
(Mommson)

1 tractu] Beck, tractus R quaerellae R 31 omnesm R^a 32 inll. R 34 cons. R
14 hii R ac] et Iust. 16 praetiis R 35 ad hadrianum] hadriano Iust. buccel-
18 asclepiotodo R 20 annos R^a lati R
21 praetiis R 26 dicnitate R 27 cons. R

dicetur, ita ut, si huiusmodi contumaciae d(ominum) conscium esse constiterit, quadruplum
id, quod pro eius capitatione poseitur, posthabita d[il]atione soluat. DAT. VIII KAL. APRIL.
ROM(AE) HONORIO A. VI ET ARISTAE NETO CONSS. a. 404

VI DE MILITARI VESTE ¹⁾

- 1 ²⁾ IMPP. VALENTINIANVS ET VALENS AA. AD MAMERTINVM PPO. Siue ex principalium 5
siue ex honoratorum numero susceptor uestium nominetur, exceptis uidelicet his, qui palatinae
militiae priuilegiis fulciuntur, uel qui officiis ac ministeriis perfuncti merito stipendiorum con-
secuti sunt dignitates, et ³⁾ uir spectabilis proconsul Africae moneatur, ut ad excludendas
fraudes ⁴⁾ uno anno, non plus, haec necessitas procuretur: ita tamen, ut creationis periculum
a proconsulari officio non recedat. DAT. XIII KAL. MAL. ⁵⁾ MED(TOLANO) VALENTINIANO ET VA- 10
LENTE AA. CONSS. a. 365
- 2 ⁶⁾ [I]DEM AA. AVXONIO PPO. Omnem canonem uestium ex kalendis Sept. ad kal. April.
nostris largitionibus tradi praecipimus: proposita rectori prouinciae uel eius officio condemna-
tionis, quae tuae iustitiae uidebit[ur], poena. DAT. XIII KAL. DEC. MARCIANOPOLI VALEN- 14
TINIANO ET VALENTE CONSS. a. 368
- 3 ⁷⁾ IMPP. VALENS GRATIANVS ET VALENTINIANVS AAA. MODESTO PPO. Prouinciae Thra-
ciarum per uiginti iuga seu capita conferant uestem: Scythia et Mysia in triginta iugis seu
capitibus interim annua solutione dependant; per Aegyptum et Orientis partes in triginta
terrenis iugis, per Asianam uero et Ponticam dioecesim ad eundem numerum in capitibus seu
iugis annua ⁸⁾ uestis collatio dependatur, ita ut per Orientem prouinciae in titulo auri con- 20
paratici, quod per iugationem, redditur compensationis gratia perfruantur, exceptis Osroene et
Isauria; nam easdem constat aurum comparaticium minime redhibere. DAT. V ID. AVG.
HIERAPOLI GRATIANO A. IIII ET MEROBAUDE VC. CONSS. a. 377
- 4 ⁹⁾ IMPP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. MARTINIANO COMITI S. L. Fortissimis militibus
nostris per Illyricum non binos tremisses pro singulis chlamydidibus, sed singulos solidos dari 25
praecipias. DAT. XVI KAL. FEB. CONSTANTINOPOLI ARCADIO IIII ET HONORIO III AA. CONSS. a. 396
- 5 ¹⁰⁾ IMPP. HONORIVS ET THEODOSIVS AA. ASCLEPIODOTO PPO. Militaris adaeratio uestis
a conlatoribus exigatur, sacratissimis uidelicet largitionibus inferend[a], ita ut quinque eius
partes fortissimis militibus eroge[n]tur in pretio, sexta uero portio a gynaeceariis clementiae
nostrae absque ulla uel ipsorum uel publica incommoditate pro eadem contextione suscepta 30
iunioribus gregariisque militibus in ipsa, quo[d] maxime eos desiderare constitit, specie prae-
beatur. DAT. VII ID. MART. CONSTANTINOPOLI ASCLEPIODOTO ET MARINIANO CONSS. a. 423

VII DE PASCVIS ¹¹⁾

- 1 IMPP. VALENTINIANVS ET VALENS AA. AD GERMANIANVM COM(ITEM) S. L. Dedimus
litteras ad uiros clarissimos praefectos praetorio ¹²⁾, ut ab his conuenti rectores prouinciarum 35

R

¹⁾ Iust. 12, 39 ²⁾ licet uerbis dissimilis, re tamen gemina est 12, 6, 4 ³⁾ et delet
Gothofredus ⁴⁾ ad excludendas fraudes om. 12, 6, 4 ⁵⁾ Iust. 12, 6, 4 ⁶⁾ Iust.
12, 39, 1 ⁷⁾ Iust. 12, 39 ⁸⁾ annuae Iust. ⁹⁾ Iust. 12, 39, 3: iunge 6, 30, 14
¹⁰⁾ Iust. 12, 39, 4 ¹¹⁾ publicis uel priuatis addit Iust. 11, 61 ¹²⁾ c. 2 h. t.

3 aristaneto R 8 dicnitates R 20 uestes R^a 21 osroenae R, osroena Iust.
10 mediol. om. 12, 6, 4 13 poena ante hisauria R 25 trimisses R clamydidibus R
rectori collocat Iust. 16 imp. R^a solidus R 29 partis R? (partes manus re-
trachiarum R 17 scythia R^b, scyta R^a cens) praetio R gynaeceariis R 30 publi-
musia R 18 interim] R Iust., in terrenis cam R^a 31 quo[d] R, quam Cuiacius ex
Mommson dependant Iust., defendant R Iust.

scirent, in locis rei priuatae augmenta pensionum non esse facienda, neque sinerent pascua animalium ex rebus priuatis nostris prouincialium licitatione praebere. DAT. V KAL. FEB. ROM(AE) VALENTINIANO ET VALENTE AA. CONSS. ¹⁾ a. 368

2 ²⁾ IDEM AA. AD RVFINVM PPO. Cum nulla ratio sit, cur in pascuis saltibus rei priuatae ³⁾ debeat ampliari, nequaquam pro libidine ordinum augmenta facienda sunt. Etenim ⁴⁾ ideo grauiorem pensionem inponi ab ordinibus accipimus ut animalia ex rebus priuatis nostris a locorum pastibus arceantur; quod fieri non oportere diuae memoriae Iulianus proro-gata iussione ⁵⁾ constituit. Quare excellens auctoritas tua conuentis rectoribus prouinciarum non eam licitationis necessitatem patiatur inferri, quam repentinam faciunt ciuitates, sed eam manere decernet, quam statuit antiquitas. DAT. ⁶⁾ VIII KAL. OCT. LYCERIAE VALENTINIANO ET IO VALENTE AA. CONSS. a. 365

3 [I]MPP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. SIMPLICIO COM(ITI) ET MAGISTRO VTRIVSQVE MIL(ITIAE). Insignis auctoritas tua hac condicione a publicis pratis Apamenis animalia militum prohiberi praecipiat, ut uniuersi cognoscant de emolumentis eorum tuique officii facultatibus duodecim libras auri fisci commodis exigendas, si quisquam posthac memorata ¹⁵ prata mutilare temptauerit: non minore decernenda poena, si etiam prata priuatorum Antiochenorum fuerint deuastata: ita tamen, ut sine laesione prouincialium prouideant curiales, quo pacto animalium militarium pastui consulatur. DAT. V ID. MART. CONSTANTINOPOLI HONORIO A. IIII ET EPTYCHIANO VC. CONSVLIBVS. a. 398

4 IMPP. HONORIVS ET THEODOSIVS AA. AVRELIANO PPO. ET PATRICIO. Possessores nihil ²⁰ plus debent, quam quod nostro ⁶⁾ arbitrio nostrae perennitatis et magnificae sedis tuae dispositione per annos singulos iubentur inferre. Nec uero milites aliquid praesumere debent, nisi quod largitate nostri numinis consequentur. Ideoque possessores uel coloni super pratis nullam molestiam patiantur. DAT. NON. SEPT. DD. NN. HONORIO X ET THEODOSIO VI AA. ²⁴ CONSS. a. 415

5 ⁷⁾ IDEM AA. COMITIBVS ET MAGISTRIS MILITVM. Prata prouincialium nostrorum ⁸⁾ perniciosum est militum molestia fatigari, ideoque lege ad amplissimam praefecturam promulgata ⁹⁾ censuimus, ne hoc deinceps usurpetur. Super qua re uniuersos quorum interest conuenire tua magnificentia non moretur, ne permit[t]ant possessores uel colonos pratorum graui quibus ²⁹ libet inopportunitate uexari. DAT. NON. SEPT. HONORIO X ET THEODOSIO VI AA. CONSS. a. 415

VIII DE METATIS ¹⁰⁾

1 ¹¹⁾ IMP. CONSTANTIVS A. AD SENATVM. Inuitis senatoribus nostris in eorum domibus nullus hospitali iure conmaneat. DAT. V NON. MAI. ¹²⁾ TAVRO ET FLORENTIO CONSS. a. 361

2 ¹³⁾ IMPP. VALENTINIANVS ET VALENS AA. REMIGIO MAG(ISTRO) OFFICIORVM. In synagogam Iudaicae legis hospitii uelut merito inruentes iubeas emigrare, quos priuatorum domus, ³⁵ non religionum loca habitationum merito conuenit adtinere ¹⁴⁾. DAT. PRID. NON. MAI. TRIVERIS VALENTINIANO ET VALENTE AA. CONSS. a. 368 ? 370 ? 373 ?

R (transponit 8, 2. 1)

¹⁾ Remis post cons. Val. et Val. AA. (a. 366) Seeck Regesten 71 ²⁾ Iust. 11, 61, 1
³⁾ pensio inserit Iust. ⁴⁾ eiusdem legis particulae uidentur esse 10, 3, 1 et quae ibi laudantur
⁵⁾ pp. Mommsen ⁶⁾ aerario inserit Mommsen ⁷⁾ et praecipue rei priuatae nostrae inserit Iust.
⁸⁾ c. 4 ⁹⁾ et epidemeticis addit Iust. 12, 40 ¹⁰⁾ de iungendis cf. ad 1, 6, 1 ¹¹⁾ Gyfyrae inserunt leges iungendae ¹²⁾ Iust. 1, 9, 4 ¹³⁾ attingere Iust.

1 auctenta R sinerent R 6 id- 21 magnifice R 22 militis R 31 metalis R
circum R^a (emend. manus recens. ?) 8 ex- 27 lege] Iust., legem R 28 censem Iust.
cellans R 10 decernet] Iust., decernant R (KOI) 32 constantinus R 34 syna-
15 commodis] mmdis R^a 16 prata] Iust., goga Iust. 35 iudaicae R uelut hos-
patra R 17 lesione R 20 auriliano R pitii Iust.

3 IMPPP. GRATIANVS VALENTINIANVS ET THEODOSIVS AAA. PALLADIO MAGISTRO OFFICIORVM. Ab hospitalitatis munere domum priuatorum nullus excuset praeter eos, qui ex praefectis summum sibi fastigium dignitatis agendo pepererunt, et ex magistris equitum ac peditum, quos decursi actus inlustrat auctoritas, adque ex comitibus consistorianis, qui participantes angusti pectoris curas agendo claruerunt, ex praepositis quoque sacri cubiculi, quos ⁵ tanta et tam adsidua nostri numinis cura inter primas posuit dignitates: ea tamen lege, ut singulas domos sibi ad manendum quas uoluerint teneant, hospitibus uero ceteras solito iure praebeant. DAT. XVI KAL. OCT. CONSTANTINOPOLI RICHOMERE ET CLEARCHO CONSS. a. 384

4 ¹⁾ IMPPP. VALENTINIANVS THEODOSIVS ET ARCADIVS AAA. THEODOTO MAGISTRO OFFICIORVM. Si quis mensorum nostrorum manum, qua deputatas singulis quibusque domus eno- ¹⁰ tant et postibus hospitaturi nomen adscribunt, delere non dubitauerit, ad instar falsi reus ex hac auctoritate teneatur. DAT. VI KAL. NOV. CONSTANTINOPOLI DN. THEODOSIO A. IIII ET ABVNDANTIO VC. CONSS. a. 393

5 ²⁾ IMPP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. HOSIO MAG(ISTRO) OFFICIORVM. In qualibet uel nos ipsi urbe fuerimus uel si qui nobis militant commorentur, omni tam mensorum quam etiam ¹⁵ hospitem iniquitate sumnota duas dominus propriae domus, tertia hospiti deputata, eatenus intrepidus ac securus possideat portiones, ut in tres domo diuisa partes primam eligendi dominus habeat facultatem, secundam hospes quam uoluerit exequatur, tertia domino relinquenda. Plenum enim aequitate atque iustitia est, ut, qui aut successione fruitur aut empto ²⁰ uel extractione gaudet, electam praecipue iudicio suam rem teneat et relietam. Ergasteria uero, quae mercimoniis deputantur, ad praedictae ³⁾ diuisionis iniuriam non uocentur, sed quae sint et libera et ab omni hospitantium ⁴⁾ iniuria defensata solis dominis conductoribusque deseruiant. Sane si stabulum, ut adsolet, militari uero in tertia domus parte defuerit, ex ergasteriis, nisi id dominus qualibet occasione prouiderit, pro animalium numero uel domus ²⁵ qualitate deputabitur. Inlustribus sane uiris non tertiam partem domus, sed mediam hospitalitatis gratia deputari decernimus; ea dumtaxat condicione seruata, ut alter ex his quilibet, ³⁰ quique maluerit, diuisionem arbitrii aequitate faciat, alter eligendi habeat optionem. Et firmissimum perpetuo quod iussimus perseueret, ita ut triginta libras auri qui inlustrati sunt praedicti dignitate fisco nostro se inlaturus esse cognoscant, ceteri uero militiam sciant se esse priuandos, si generale praeceptum amplius ususpando quam iussimus reprehensibili temeritate ³⁵ uiolauerint. DAT. VIII ID. FEB. CONSTANTINOPOLI HONORIO IIII ET EPTYCHIANO CONSS. a. 398

6 ⁵⁾ IDEM AA. VINCENTIO PPO. Cunctos iudices scire uolumus a praetoris ordinariorum iudicium his praesentibus abstinendum. DAT. XVI KAL. FEB. MED(IOLANO) STILICHONE ET AVRELIANO VV. CC. CONSS. a. 400

7 IDEM AA. POMPELIANO PROCONSVLI AFRICAE. Praedia ex Gildonis hostis publici et ³⁵ satellitum eius bonis sociata domui nostrae ne transeuntes hospitii gratia intrent, decernimus, ut sciant omnes a possessoribus ⁶⁾ nostris penitus abstinentum; quinque auri libras multae nomine inferre cogendo, quisquis praedium nostrum manendi causa inportunus intrauerit. DAT. VI ID. IVN. MED(IOLANO) STILICHONE ET AVRELIANO CONSS. a. 400

R

¹⁾ Iust. 12, 40, 1 ²⁾ Iust. 12, 40, 2 ³⁾ praedictam Iust. ⁴⁾ hospitium
Iust. ⁵⁾ Iust. 12, 40, 3 ⁶⁾ possessionibus Gothofredus

4 consisturians qui participantis R Iust., omnibus R solis] R^b uel R² Iust.,
5 curas agendo claru in litura R^b, quoque lis R^a 28 uero R 25 hospitalitatis
sacri cubiculi quos R^a 6 tam] am R gratia] Iust., hospitalitia R 27 arbitraria]
10 manum] Iust. (Iv), manu R cum Iust. Iust., arbitrari Iust. (Ov) firmissimus R
(Ov) deputatus singulis] Iust., deputata 28 illustris sunt praebiti R 30 reprachen-
sibili R 14 osio R 15 firmissimus R sibili R 31 uiolauerint R 34 auri-
hii R aensorum R^a 17 domu diuisa] liano R 35 publici] b in R perductum est
Gothofredus, domus diuisa R, domus diuisae errore nescio quo 36 hospitii R
Iust. primam] Iust., prima in R 37 paenitus R 39 auriliano R
18 hospis R 19 ut] ua R^a 22 omni]

- 8 ¹⁾ IDEM AA. AEMILIANO MAGISTRO OFFICIORVM. Secuti suggestionem tuam a fabricen-
1 sium domibus omnem molestiam hospitem praecipimus amoueri. De qua re et ad inl(ustrem)
uirum comitem et magistrum militum per Orientem sacras literas dedimus, ut det Antio-
cheuae ciuitatis fabricensibus excusandorum hospitiolum facultatem, absente scilicet sacro
comitatu, quo et Antiochensibus et ceterarum ciuitatum fabricis similis domorum excusatio ⁵
praebentur²⁾. DAT. XI KAL. FEB. CONSTANTINOPOLI STILICHONE ET AVRELIANO³⁾ CONSS. a. 400
- 9 IMPP. HONORIVS ET THEODOSIVS AA. SAPIDIANO. Licet proxime iusserimus⁴⁾ quinque
librarum auri cofndemnatione proposita praedia, quae ex Gildonis bonis ad nostrum aerarium
delata sunt, ab hospitibus excusari, n[unc] etiam praecipimus, ut omnes domus ex eodem
iure uenientes, in quibuslibet ciuitatibus sunt constitutae, ab hospitibus excusentur, quo ¹⁰
1 possint conductores facilius inueniri. Si quis igitur contra nostram fecerit iuss[ionem], multa
pridem ferietur inflicta. PP. K[ARTHAG(INE)] VIII ID. AVG. H[ONORIO VIII ET THEODOSIO III
AA. CONSS.]⁵⁾ a. 409 ?
- 10 ⁶⁾ IDEM AA. IOHANNI PP[O]. Deuotum possessorem ab omni inquietudine liberamus.
Primo igitur omnium ad nullum praedium per Africam⁷⁾ uel publicum uel priuatum do- ¹⁵
mus nostrae uel cuiuscumque iuris nullus mens[or]⁸⁾ accedat, si a quoquam fuerit desti-
1^a natu[s]. Licenti[am] enim domino actori ipsique plebi serenitas n[ost]ra commisit, ut eum,
qui praeparandi gratia ad possessionem uenerit, multandi⁹⁾ expellendi habeat facultatem
nec crimen aliquod pertimescat, cum [sibi] arbitrii ultionis suae sciat esse concessum;
1^b re[cte]que sacrilegium¹⁰⁾ arceat, qui primus inuenit. Administran[tem] uero eiusque officii ²⁰
proceres, quorum praeepto inhibitam personam ad agrum aliquem destinari, in tempore
2 proscribi debere censemus¹¹⁾. Solam sane hospitalitatem sub hac obseruatione conce[di]mus,
ut nihil ab hospite, quod uel hominum uel anim[al]ium pastui necessarium creditur, postu-
3 letur, omniumque sit adceleratum iter atque continuum nec ulli liceat residere, ne diutur-
3 nitas conmanentium ulla ex parte praedium uexet. Decem etiam librarum auri multa ferietur, ²⁵
quisquis administrator togatus apparitor ullus aut militans uel iter agens ullo in loco aliquid
4 ab hospite postularit. In tantum enim inhiberi sceleratum morem iubemus, ut ipsis quoque
praebentibus inipunitum esse non patiamur, si quid uel¹²⁾ sponte contra praeeptum nostrum
probatu[m] fuerint obtulisse. DAT. PRID. ID. I[ul]N. RAV[ENNAE] POST. CONSS. HONO[RI] VIII ET ²⁹
THEODOSII V AA. CONSS. a. 413
- 11 ¹³⁾ IDEM AA. PROBO C[OMITI] S. L. POST[ALIA]. De hospitalitate iudicium est omnium
personarum, quid sibi etiam ipse possessor praesumere debeat quae censura omnia, quae
ad sui disp[en]dium pertinebunt, submota sint, iam missa super hac re auctoritas decla-
rauit. PRAELATA LITTERIS AD EPTYCHIANVM PRAEF. VRBI DIE¹⁴⁾ IIII¹⁵⁾ ID. IAN. CONSTANTIO ³⁴
ET CONSTATE VV. CC. CONSS. a. 414

R Oxyrhynchus XV 1813 (incipit 7 mus, desinit u. 22, 1 sub h: rursus incipit u. 28
acceptum)

- ¹⁾ Iust. 12, 40, 4 ²⁾ Fabricensium domibus ubique constitutis omnem molestiam
hospitem praecipimus amoueri; quo et Antiochensibus — praebentur, absente scilicet sacro
comitatu (reliquis omissis) Iust. ³⁾ Stilichone II et Anthemio = a. 405 Mommsen
⁴⁾ c. 7 ⁵⁾ consulatum suspectum esse uidit Gothofredus: Sapidianus uicarius Africae
fuit annis 399 et 400 ⁶⁾ Iust. 12, 40, 5 ⁷⁾ per Africam uel om. Iust. ⁸⁾ metator
Iust. ⁹⁾ multandi om. Iust. ¹⁰⁾ prior inserit Iust. ¹¹⁾ censuimus Iust.
¹²⁾ uel om. Iust. ¹³⁾ iunge Iust. 8, 10, 8. 11, 59, 13. 11, 48, 15 ¹⁴⁾ praelata ... die]
dat. ¹⁵⁾ III iungendae

1 [id] R^a 2 modestiam R^a 3 et que miles) 19 crimine R^a, crimin R^b
mag.] mag. R^a det] de Cuiacius errore 20 ueisue R^a 21 destinauerit Iust.
3 anthiocenae R 5 anthiocensibus R 24 omnium] quae R 27 postularerit Iust.
7 sapidiano] scilicet uicario Africae quique 28 patimur R 29 probatis R^a (sic)
R^a uel R¹ 11 inuenire R^a uel R¹ id.] pid. R^a theodosio R 30 aa.] aa.
pp.] ppo. R 12 theodosius R^a 16 men- cons. R 34 etychianum R urbi] Cu-
sor] Cuiacius, mens[or] R (non meta *** ne- iacius, fundi R

- 12 ¹⁾ [IDEM A]A. HADRIANO PPO. Afric(ae) hoc p[ro]spectum est, ut in[fa]usta hospitalitatis
praebitio tolleretur, nec pri[us]atum quisque²⁾ a domino aedium postulet. ET CETERA. [DA]T. V
NON. MART. RAV[ENNA, CONSTANTIO ET CONSTATE] CONSS. a. 414
- 13 ³⁾ [IDEM A]A. EVSTATHIO PPO. Deuotiss[im]os milites ex procinctu [re]deuntes uel pro-
ficiscentes] ad bella muri noui sa[er]atissimae urbis singulae turres in] pedeplanis suis sus[ci]- ⁵
pian. Nec aliquis possessorum grauit[er] ferat quod[s]i illa dispositione, quae super publicis
aedificiis processerat, [uiolata, cum priuatae quoque domus tertiam partem talis rei gratia
soleant exhibere. DAT. V] NON. MART. CONSTANTINOPOLI [HONORIO XIII ET THEODOSIO X AA.
CONSS.] a. 422
- 14 [IM]PP. THEODOSIVS ET VALENTINIANVS] AA. HAELIONI PATRICIO ET MAGISTRO OFFI- ¹⁰
CIORVM. Uniuersi cuiuslibet ordinis, cuiuslibet etiam dignitatis, si quidem felicibus pro
salute rei publicae expeditionibus occupati aliarum prouinciarum aliarumque urbium domiciliis
detinentur⁴⁾, propriis domibus nullo uetante pro dignitatibus suis, uel praestitis sibi beneficiis
perfruantur: si uero secundum communia uota securi intra huius florentissimae urbis tecta
residemus, nullius specialiter domum, inl[ust]rium quoque, etiamsi ad summa conscenderint ¹⁵
fastigia dignitatum, praeter singulas tantum, in quibus eosdem manere constiterit, excusari ab
hospitibus praecipimus, cessante omni beneficio principali. DAT. X KAL. IUL. CONSTANTINOPOLI
HIERIO ET ARDABVRE VV. CC. CONSS. a. 427
- 15 IDEM AA. IOHANNI COMITI ET MAGISTRO OFFICIORVM⁵⁾. Nemo in hac alma urbe, qui
propriae domus possessione laetatur, militari sacramento munitus alterius domum infestare ²⁰
pertemptet, sed aut sua contentus abstineat aliena, aut certe in suis recipiat, qui in alterius
1 sibi metatum existimat uindictandum. Nec enim uidetur esse conueniens, cum inl[ust]ri]b[us]
uiris unam in qua ipsi habitant domum excusare concessum sit, alios et suas omnibus domus
extruere⁶⁾ et alienis aedibus inferre molestiam. DAT. VIII KAL. MART. CONSTANTINOPOLI ²⁴
THEODOSIO A. XIII⁷⁾ ET QVI FVERIT NVNTIATVS. a. 430
- 16 IDEM AA. VALERIO MAGISTRO OFFICIORVM ET EXCONS[VLE] ORDINARIO. Consulares uiri
binas proprias domos in hac alma urbe ab hospitem molestia habeant sibi immunes. Sin uero
fati munus expleuerint adque ad liberos uel parentes, fratres sororesue, uxores etiam domus
eorum fuerint delatae, una e duabus aliena sit a metatorum molestia. Sed et si unam quis
eorum dereliquerit domum, illa ipsa in memoratorum excusetur personis. His uero, qui prae- ³⁰
fecturae dignitatem⁸⁾ aut ipsius apicis administratione aut actu magisteriae militum potestatis,
aut quod praepositi sacri nostri cubiculi fuerint, aut quod honorarios eiusdem praefecturae
meruerint codicillos, cum priore lege una domus excusaretur, alterius etiam, si habere in hac
alma urbe eos contigerit, dimidiam partem nostra liberalitate, dum in uita uersantur, ita ex-
cusari decernimus, ut de altera parte dimidia pars tertia hospitibus deputetur, post fata uero ³⁵
si ad parentes liberos fratres sorores uxoresue fuerint delatae, duas ab una domo partes
ipsis electionem habentibus metatorum molestia liberari, tertiae uidelicet partis parte tertia
2 hospitibus praestanda. Aliis sane inlustribus uiris, quibus una domus honoris excusatur
gratia, hoc praebendum esse censemus, ut, si ipsi decesserint et eorum domus ad suprascribtas

R Oxyrhynchus XV 1813 (desinit u. 11 cuiusli)

- ¹⁾ Iust. 12, 40, 6: iunge 6, 29, 11. 7, 4, 33 ²⁾ nec balneum quisquam Iust.
³⁾ pr. = Iust. 12, 40, 7 ⁴⁾ detinemur Gothofredus ⁵⁾ Iohanni comiti sacrarum largi-
tionum et ... mag. off. Gothofredus ⁶⁾ sua omnes domu extrudere? (sic fere Gotho-
fredus) ⁷⁾ XIII (a. 433) Seeck ⁸⁾ habent inserit Gothofredus

1 ppo.] iunctae cum Iust., proc. R aliena R 20 proprie R 21 abstineat
4 eustatio R deuotissimus R uel R^a R uel R¹ 23 uiris] Cuiacius, auris R
6 bella] Iust., uela R turris R quae] 25 theodosio R 26 consularis uir R
q. (= que) R 10 haelioni 13 prae- 27 sibi] Cuiacius, si R 28 expluerint R
stitis R 15 conscenderint] Gothofredus, 29 memetatorum R 32 hono-
conscenderent R 16 fastidia R rarius R 33 excusaretur R^a 38 prae-
17 omne R 18 artabure R 19 alma] standa R

personas peruenerint, medietatem domus, quam ipsi elegerint, habeant excusatam, altera uidelicet parte dimidia hospitorum praebitioni in parte tertia subicienda. DAT. III ID. MART. CONSTANTINOPOLI DN. THEODOSIO A. XV ET QVI FVERIT NVNTIATVS. a. 435

VIII DE SALGAMO HOSPITIBVS NON PRAEBENDO¹⁾

- 1 IMPP. CONSTANTIVS ET CONSTANS AA. AD PROVINCIALES. Quicumque propria uoluntate eum, quem domum receperit, necessariis rebus, oleo et ligno aliisue huiusmodi uoluerit, adiuuare, facultatem sibi istius rei sciat esse concessam. Quod si quis contra interdictum nostrum eadem ipsa a uobis uiolenter uoluerit usurpare, interpellandi praepositum habebitis copiam deque iniuria conquerendi liberam facultatem, ut nec spontanea in uobis humanitas retardetur nec contra uoluntatem uestram ac patronorum uestrorum familiaris res adteratur. 10 DAT. PRID. ID. AVG. ACC. CAPVAE ACYNDINO ET PROCVLO C[ONSS.] a. 340
- 2²⁾ IDEM AA. LEONTIO PPO. Ne quis comitum uel tribunorum aut praepositorum aut militum nomine³⁾ culcitas lignum oleum a suis extorqueat hospitibus, nec inuitis uel magis[tra]tibus uel⁴⁾ hospitibus in praedictis speciebus aliquid auferan[t]: sed prouinciales sint nostri ab hac praebitione [s]ecuri, comitibus tribunis uel certe praepositis militibusque graui uexationi subiacentibus. DAT. V ID. OCT. CONSS. SV[PR]A SCRIPTIS. a. 340 (342 ?)
- 3⁵⁾ IMPPP. VALENTINIANVS THEODOSIVS ET ARCADIVS AAA. ABVNDANTIO STILICH[O]NI ET CETERIS COMITIBVS⁶⁾ VTRIVSQVE MILITIAE. Nemo militu[m] a suo hospite salgami aliquid nomine postulet, id est ne lignum aut oleum culcitaeue poscantur. DAT. III KAL. AVG. CONSTANTINOPOLI THEODOSIO A. III ET ABVNDANTIO VC. CONSS. a. 393
- 4 IMPP. HONORIVS ET THEODOSIVS AA. AVRELIANO II PPO. Nullus eorum, qui per quaslibet aedes habitaculi causa recepti fuerint, uel oleum et ligna flagitare contendat: nam et sic militibus nostrae sufficient largitates et conlatoribus annua tantummodo semper imminet indictio. DAT. VI ID. MAI. THEODOSIO A. VII ET PALLADIO VIRO CLARISSIMO CONSS. a. 416

X NE QVIS IN PALATIIS MANEAT

25

- 1 [I]MPPP. ARCADIVS HONORIVS ET THEODOSIVS AAA. AD ANTHEMIVM PPO. Nulli manendi intra palatia nostra in qualibet ciuitate uel mansione facultas pateat, sed ea prouinciarum rectores et uicarios in[ustris]simae praefecturae per dioeceses, quas sortiti sunt, maneant cura, ut ab eorum usurpatione, qui in his transeuntes manere consueuerant, sacrae domus seruentur 10 immunes, et eorundem prouisione nulla neglegentia uel senio quatiantur. Quod nisi omni instantia fuerit obseruatum, triginta libras a uicariis, uiginti a consularibus seu praesidibus totidemque ab eorum officiis multae nomine profligentur, ita ut ne curiales quidem a condemnatione se cognoscant immunes futuros. Hi quoque, qui huiusmodi sibi mansionem praua temeritate praesumpserint, si uel dignitate aliqua uel fortunis nituntur, uiginti librarum auri

R.

¹⁾ Iust. 12, 41 ²⁾ Iust. 12, 41, 1 ³⁾ salgami gratia id est *ins.* Iust. ⁴⁾ nec inuitis uel m. uel] sed nec uolentibus Iust. ⁵⁾ *in*ge 7, 4, 18 ⁶⁾ et magistris *addit* 7, 4, 18

2 braebitioni R^b, brebitioni R^a 5 constans] honorius R 7 rei] re R 9 deque] Mommsen, deque ea Gothofredus, de qua R 9 conquaerindi R pontanea R 13 inuitis] Cuiacius, uitis R 14 auferan[t] sic R (non auferat R^a) 15 bpraebitione R^a 16 uexilionis R^a su[pra] scribitis] om. Cuiacius 18 salgami] R^b uel R^a, salmi R^a 19 ne] sic uel ne[c] R 21 auriliano R^a uel R¹ 23 sic] Cuiacius, si R 27 ea] Gothofredus, eas R 28 dioecesis R 30 quod] Cuiacius, quo R omnis R 32 curiales] Cuiacius, quo R curiales] Cuiacius, cuales R 33 cognoscant] Cuiacius, cogant R hii R 34 praesumpserit R uiginti] xti R librasum R^a

- 1 condemnatione subiaceant; qui humilioris fortunae sunt, exilio tradantur. Equos sane nostros¹⁾ ab stabulis prohiberi palatiorum superuacuum iudicamus. DAT. VI ID. IUL. ANCYRAE STILICHONE II ET ANTHEMIO CONSS. a. 405
- 2 IDEM AAA. ANTHEMIO PPO. Ordinarii iudices in remotis ab aggere publico ciuitatibus, si praetoria non sint, metu legis adempto, quae de palatiis lata est²⁾, in aedibus, etiamsi palatii nomine nuncupentur, commanendi habeant facultatem. DAT. VIII KAL. DEC. CONSTANTINOPOLI HONORIO VII ET THEODOSIO II AA. CONSS. a. 407

XI NE COMITIBVS ET TRIBVNIS LAVACRA PRAESTENTVR³⁾

- 1⁴⁾ IMPPP. ARCADIVS HONORIVS ET THEODOSIVS AAA. ANTHEMIO PPO. Omnem uel ex pristini seueritate decreti uel ex hoc sacro praecepto, quod sub eadem poena profertur⁵⁾, inquietudinem a curiis et ciuitatibus praecipimus prohiberi nec ullas priuatas ab his succendi balneas ad tribunorum siue ad minorum⁶⁾ comitum usus, sed inuicibus⁷⁾ tantum uiris comitibus ac magistris militum, si tamen id uoluerint, concessum esse cognoscant hoc ministerium⁸⁾. DAT. V KAL. DEC. CONSTANTINOPOLI ARCADIO A. VI ET PROBO VC. CONSS. a. 406
- 2 IMPP. HONORIVS ET THEODOSIVS AA. MONAXIO PPO. Lege dudum lata⁹⁾, quae omnem licentiam exigendi ab prouincialibus lauacra tribunis et comitibus inferioribus denegauit, duces 10 limitis Eufratensis diurnos tremisses pro lignis et balneis exegisse conperimus. Ideoque praecipimus memorati limitis duces, quos abhinc triennio talia sibi contra legem lucra uindicasse constiterit, in duplum ea redhibere et in posterum sub eiusdem poenae metu hanc exactionis licentiam prohiberi. DAT. V KAL. AVG. CONSTANTINOPOLI HONORIO A. XI ET CONSTANTIO II VC. CONSS. a. 417

XII DE COMMEATV¹⁰⁾

- 1¹⁰⁾ IMP. CONSTANTINVS A. ET C. Ne cui liceat praepositorum uel decurionum¹¹⁾ uel tribunorum cohortium¹²⁾ quocumque genere cuiquam de militibus a castris atque signis, uel 10 his etiam in locis, quibus praetendant, discedendi commeatum dare. Si quis uero contra¹³⁾ legem facere ausus fuerit et militem contra interdictum commeatu dimiserit, atque id temporis nulla eruptio erit, tunc deportatione cum amissione bonorum adficiatur: sin uero aliqua¹⁴⁾ barbarorum incursio extiterit, et tunc, cum praesentes in castris atque apud signa milites esse debeant, quisquam auferit, capite uindicetur. DAT. III KAL. MAI. SEVERO ET RVFINO CONSS. a. 323
- 2¹⁵⁾ IMPPP. GRATIANVS VALENTINIANVS ET THEODOSIVS AAA. AD SYAGRIVM MAG[IST]RVM 20 OFFICIORVM. Quicumque de scriniis aut agentibus in rebus uel etiam ex officiis palatinis, his

R

¹⁾ non nostros Mommsen ²⁾ c. 1 ³⁾ Iust. 1, 47 ⁴⁾ uel ex pristini ... profertur om. Iust. ⁵⁾ siue ad minorum uel ducum aliorumue militarium Iust. ⁶⁾ sed inuicibus] nec adaerationem aliquam pro hac causa profigari: illustribus enim Iust. ⁷⁾ concessum ... ministerium] hoc ministerium indulgemus: dupli poena uiolatoribus huius sanctionis imminente Iust. (cf. u. 19) ⁸⁾ c. 1 ⁹⁾ Iust. 12, 42 ¹⁰⁾ Iust. 12, 42, 1: *in*ge 7, 1, 1 ¹¹⁾ uel decusionum om. Iust. ¹²⁾ uel uicariorum et familiarium eorum tempore expeditionis *addit* Iust. ¹³⁾ hanc inserit Iust. ¹⁴⁾ atque ... aliqua] eo tempore in quo Iust. ¹⁵⁾ Iust. 12, 42, 2

1 humioris R condemnatione R c. aelio ppo. Iust. ad 7, 1, 1 24 a castris atque] Iust., castris atque R, et c. aelio ppo. Iust. ad 7, 1, 1 25 locis] Iust. (K), locis in Iust. (OI), in locis R praetendant] Gothofredus, pertendant R Iust. 26 interdictum] Iust., indictum R dimiserit] Iust., miserit R^a, demiserit R^b (manus altera ?) 2 a anchyrae R 4 aa. R 6 constantinopoli] conspi. R^a 8 et] rei militaris uel Iust. 10 seueritate R^a 11 ulla priuata ... balnea Iust. 14 constantinopoli] constpi. R^a 16 ab] ad R duces] Gothofredus, duci R 17 conperimus R 18 ducis quos abhic R 23 et c.] etc. R aeliano Iust. 12, 42, 14, et

uidelicet, qui sacrarum et priuatarum remunerationum comitibus obsecundant, sex mensum spatium supra diem commeatus aut iussionem euectionis afuerit, is in inferiorem locum quinque antelatis posterioribus reuoluatur; is uero, qui anni uacationem arbitrato proprio iudicarii praecepti oblitus adsumpserit, a decem post se militantibus transeat: ac deinde, cum iam aliquis desidia quadriennio officium proprium adire neglexerit, quadraginta de¹⁾ sequentibus postferatur: qui uero ne post quadriennii quidem tempus, militantum non inmerito matriculis auferatur. DAT. KAL. OCT. AVSONIO ET OLYBRIO CONSS. a. 379

²⁾IMPP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. AD ANDROMACHVM PV. POST ALIA: Hi, qui uacationem temporariam, ut saepe adsolet, impetrarint, nihil sibi necessitatis usurpent, nullorum actibus misceantur. Quorum si quis post exactum commeatus diem indultum beneficium³⁾ morando corruperit, nihil agere intra prouinciam possit, intellegens se praeterea praecepto rectoris prouinciae ea tenendum legum poena, qua desides gradus proprii deminutione p[er]niti sunt. DAT. PRID. NON. IVN. ³⁾MED(IOLANO) OLYBRIO ET PROBINO CONSS. a. 395

XIII DE TIRONIBVS⁴⁾

⁵⁾IMPP. CONSTANTIVS A. AD PPO. POST ALIA: Quotiens iuniores exhibendi sunt, non ante probentur, nisi praesentibus decurionibus origo eorum quaeratur: ita tamen, ut decurionibus haec fiducia denegetur, ne forte quis fugiens militiam addito nomine decurionis e militiam abscedat: de auxiliariis sane cuneis minime ducibus licentia concedatur, nisi prius certus redditus iudex rescribat, utrum minime decurio sit: ita ut ab anno decimo et nono ad militiam eligantur. DAT. PRIDIE NON. IUL. CONSTANTIO A. VI ET C. CONSS. a. 353⁶⁾

IMPP. VALENTINIANVS ET VALENS AA. AD FORTVNATIANVM⁷⁾. Domum nostram ad exhibenda tironum corpora per eas prouincias, a quibus corpora flagitantur, nolimus perurgueri: ceterum sinimus conueniri, in quibus pretia postulantur, ita ut ex certa praebitione redituum uicem concessionis istius repensemus. DAT. PRID. KAL. FEB. MARCIANOPOLI VALENTINIANO ET VALENTE AA. CONSS. a. 370

⁷⁾IDEM AA. AD MAGNVM VIC(ARI)VM VRBIS ROM(AE). In quinque pedibus et septem uncis usualibus delectus habeatur. DAT. V KAL. MAI. LVPIICINO ET IOVINO CONSS. a. 367

⁷⁾IDEM AA. AD MAGNVM VIC(ARI)VM VRB(IS) ROM(AE). Eos, qui amputatione digitorum castra fugiunt, secundum diui Constantini decretum⁸⁾ tua sinceritas non sinat manus deformatione defendi, si quidem possint in quacumque rei publicae parte prodesse, qui se sponte truncauerunt. DAT. V KAL. MAI. LVPIICINO ET IOVINO CONSS. a. 367

IDEM AA. AD VIVENTIVM PPO. GALLIARVM. Si quis ad fugienda sacramenta militiae fuerit inuentus truncatione digitorum damnum corporis expedissee, et ipse flammis ultricibus concremetur et dominus eius, qui non prohibet, graui condemnatione feriatur. DAT. VI KAL. MAI. TRIVERIS VALENTINIANO ET VALENTE AA. CONSS. a. 368 uel 370

⁹⁾IDEM AA. AD MODESTVM PPO. Si oblatus iunior fuerit, qui censibus tenetur insertus, ex eo tempore, quo militae sacramenta suscepit, proprii census caput excuset, ac si quinquennii

R

¹⁾ se? ²⁾ iunge 2, 12, 6. 8, 8, 7 ³⁾ non. Iul. 2, 12, 6: id. Iul. 8, 8, 7
⁴⁾ Iust. 12, 43 ⁵⁾ de iungendis cf. ad 6, 27, 1 ⁶⁾ fuit comes r. p. ⁷⁾ iunge c. 3 et 4 ⁸⁾ 7, 22, 1 ⁹⁾ ex § 1 contracta est Iust. 12, 43, 1: Nullus tiro uagus aut ueteranus aut censibus obnoxius ad militiam accedat

1 uedelicet R 2 mensium Iust. constancio) R 29 secundum] Cuiacius,
3 reuolatur R, deuoluatur Iust. 6 ne] securi dum R 30 difendi R publice R^a
nec Iust. militantum] Iust., militandum R 31 truncauerunt] Cuiacius, tranctauerunt R^a,
imerito R^a 9 impetrarint] Cuiacius, impe- tractauerunt R^b 32 qus R^a 35 tri-
trari ut R 12 legum] R, legis Cuiacius beris R 36 insertur R

poenam R proprie R 20 constan9 (=

tempus fida obsequii deuotione compleuerit, uxoriam quoque capitationem¹⁾ merito laborum praestet immunem, ea scilicet seruanda ratione, ut, quam sibi uxorem copulauerat affectu et in priore lare derelictam memorarit, inprobata census sarcinam sustineat. Nullus uero tironem uagum aut ueteranum²⁾ possit offerre, cum ad spontaneam singuli militiam propositae inunitatis commodis inuitentur. Circa eos enim legis iubemus ualere beneficium, qui indignas atque ipsius prouinciae finibus innutritos uel adfixos censibus uel aderescentibus suis³⁾ obtulerint iuniores: neque enim conuenit illum immunitate gaudere, qui uana oblatione uagi atque fugitiui uel ueterani filii statum futurae conuentionis intriserit⁴⁾. Quod hactenus decernimus custodiri, ut oblatus⁵⁾ numerus ex aderescentibus primitus reparatur ac, si conpe[re]satio non potuerit conuenire, neque ex iunioribus modus qui oblatus fuerit quierit reparari, ita demum de publicis fascibus ii, qui ex superfluo ueniunt, eximantur. DA[T]. XIII KAL. OCT. HIERAPOLI VALENTINIANO ET VALENTE III AA. CONSS. a. 370

IMPPP. VALENTINIANVS VALENS ET GRATIANVS AAA. AD MODESTVM PPO. Tironum praebitio in patrimoniorum uiribus p[ro]tius quam in personarum muneribus conlocetur, ut proto**⁶⁾ munus, quod prouinciarum interna depascitur, ab imis, ut dicitur, radicibus eruatur. Nam inter reliqua uitia haec duo uel maxime intolerabilia iudicamus, quod aurum saepe pro corporibus inmane deponitur atque aduenarum coemptio iuniorum insolentius quam conuenit aestimatur. Contra haec sane reperta est et facilitas et commoditas exigendi, cum neque excusari quisquam poterit, ut ante priuilegio consueta fuerat hominis iudicatio, nec ullus, qui releuandus fuerit, perpetuae ingrauationi addici. Illud etiam similiter definitum est, ut ii tantum a consortibus segregentur, quorum iugatio ita magna est, ut accipere non possit adiunctum, cum pro suo numero in exhibendo tironem solus ipse respondeat. Inter quos uero possessionis exiguae necessitas coniunctionem postulat, functionis annorum et praebitionis uicissitudo seruetur: quippe ut senatores ceterique, qui primo anno et suo et consortis nomine tironem dederint, insequenti uice habeantur immunes illique in praebitione succedant a quorum conuentione fuerit ante cessatum. Quem ordinem, cum corpora postulantur, conueniet custodiri. Sin uero aurum fuerit pro tironibus inferendum, unumquemque pro modo capitationis suae debitum redhibere oportet. Ne aliquid dubium relinquatur, et solidorum numerum, qui temonario inferendus est, designamus, ut, siue senator honoratus principalis decurio uel plebeius tironem suo ac sociorum nomine ex agro ac domo propria oblaturus est, ita se a coniunctis accepturum solidos nouerit, ut integri pretii modus in triginta tantummodo et sex solidis colligatur, ut deducta portione, quae parti ipsius competit, reliquum consequatur, sex tironi gratia uestis ac sumptuum praebiturus. Ipsorum etiam, qui militaturi sunt, priuilegiis accedentibus facilius deuotio prouocatur, uidelicet ut uniuersi, qui militaria sacramenta susceperint, eo anno, quo fuerint numeris adgregati, si tamen in suscepto labore permanserint, immunes propriis capitibus mox futuri sint. Completis uero quinque annorum stipendiis, qui

R

¹⁾ uxorem quoque a capitatione Mommsen ²⁾ ueteranum tuctur Iust. (not. 1):
ueterani filium Mommsen Hermes 24, 243, 7 (Hist. Schw. 3, 255, 6) ³⁾ uel ex aderescentibus suos Gothofredus ⁴⁾ inuiserit Mommsen ⁵⁾ prototypiae Gothofredus (u. i.)
⁶⁾ ablatus Gothofredus ⁷⁾ et inserit Cuiacius ⁸⁾ ab inserit Mommsen

2 prestat R copulauerat] Cuiacius, hii R
populauerat R, poculatum ante Mommsen 23 possessiones R functiones R prae-
3 memoraret R 4 posset R^a 5 legis] bitiones R 24 uicissitudo R^b, necessi-
Gothofredus, leges R 6 innutritos R^a tudo R^a suo] Cuiacius, suae R 25 ha-
adfixus R 7 conuent R^a 8 filii] filii R^a biantur R^b, abiantur R^a 28 debitum R
statum] Cuiacius, statem R intriserit R 29 ut] ud R^a 30 numine R 31 accep-
actenus R 9 acriscentibus (sacrisce. R^b) R torum R nuuerit R^a praetii R^b, prae-
10 iunioribus] Cuiacius, minoribus R tiip R^a et] es R^a 32 quae] que R^a
11 daemum R proto* (p uel r uel f) * R relicum R^a 33 uesties R priuilegiis R
(fortasse protopiae R^a, prototypiae R^b) 34 prouocatur] R^a, prouocatur R^b 35 fue-
17 coemptio R 18 aestimatur R^a 19 con- rit R permanserit R^a uel R^b
suetas R uendicatio R 20 ingraua-

comitatensibus numeris fuerit sociatus, patris quoque et matris nec non et uxoris suae capitationem meritis suffragantibus excusabit. si uero, qui in ripa per cuneos auxiliaque fuerint constituti, cum proprio capite uxorem suam tantum post quinque annos, ut dictum est, praestent immunes, si tamen eos censibus constiterit adtineri. Et quia publica utilitas quoque cogitanda est, ne sub hac indulgentia insertae capitationis numerus minuatur, ex incensibus¹⁾ atque ad crescentibus in eorum locum, qui defensi militia fuerint, alios praecipimus subrogari. DAT. IIII NON. IVN. ANTIOCHIAE POST CONSVLATVM GRATIANI A. III ET EQVITI VIRI CLARISSIMI. a. 375

8 IMPPP. GRATIANVS VALENTINIANVS ET THEODOSIVS AAA. EDICTVM AD PROVINCIALES. Inter optimas lectissimorum militum turmas neminem e numero seruorum dandum esse decernimus neue ex caupona ductum uel ex famosarum ministeriis tabernarum aut ex cocorum aut ergastulis nomina. Poenam etenim grau[is] dispendii nulla excusatione fugit[ur] sunt, si hoc cuiusdam iudicio inlustribus uiris magistris equitum peditum²⁾ fuerit intimatum: sed cum illum animaduersio dura damnauit, offerentem triplicata nobilioris tironis fatigabit inlatio. DAT. IIII KAL. FEBR. CONSTANTINOPOLI GRATIANO A. V ET THEODOSIO A. I CONSS. a. 380

9 ⁴⁾IDEM AAA. NEOTERIO PPO. Ex opportunis regionibus supplementa numeris mansuetudo nostra decreuit agitari. In id delectos quosque uiros atque ab omni suspitione prauitatis alienos iussimus destinari. In his, si male se gesserint, corrigendis non mediocre fore denuntiamus seuera animaduersione sententiam, cum iudices supplicium existimationis extremum et ultio inexplabilis exceptura uideatur, ne his quidem prouincialibus temperatura, quos in officium ministeriumque praedarum uel capiendi ubertas uel formido simulata deduxerit. PP. VI KAL. MAI. ANTIOCHIA GRATIANO V ET THEODOSIO I AA. CONSS. a. 380

10 IDEM AAA. EVTROPIO PPO. Qui spurca amputatione digitorum declinat usum armorum, non euadat illa quae uitat, sed insignitus macula ferat inpositum militiae laborem, qui declinauerit dignitatem. Ipsi quin etiam prouincialibus, qui ex horum ausis iuniorum saepe patiuntur penuriam praebendorum, haec optio immobilis decernatur, ut tempor[e] delectus agitari, ubi in commune coeperint conueniri, duos mutilos iuniores pro uno integro eminentiae tuae dispositionibus offerant. DAT. NON. SEPT. HADRIANOPOLI EVCHERIO ET SYAGRIO CONSS. a. 381

11 IDEM AAA. ⁵⁾ Quisquis mancipium iuris alieni in tirocinium militiae duxerit offerendum⁶⁾, conuictus ac proditus auri libram aerario nostro cogatur inferre⁷⁾. DAT. ID. MAI. ⁸⁾ TYRO METROPOLI. PP. BERYTO ANTONIO ET SYAGRIO CONSS. a. 382

12 IMPP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. HYPERECHIO COM(ITI) R. P. Publica suasit utilitas iuniores in arma conscribere, ideoque ne patrimonium quidem nostrum a praestatione praesenti immune esse patimur. Igitur per omnes prouincias, per quas res nostra distenditur, ex patrimonio sacro maturitate qua conuenit praebere uolumus iuniores. DAT. XV KAL. IUL. MEDIOLANO) CAESARIO ET ATTICO VIRIS CLARISSIMIS CONSS. a. 397

R

¹⁾ indensitis *Cuiacius*, cf. 10, 23, 1 ²⁾ peditumue *Bec* ³⁾ pp. (*Mommsen*)?
⁴⁾ iunge 7, 18, 3 ⁵⁾ *Iust.* 12, 43, 2 ⁶⁾ in tirocinio militiae scribi curauerit *Iust.*
⁷⁾ mancipio scilicet domino, si factum ignorauerit, reddendo *addit Iust.*, cf. *Iust.* 12, 33, 6 pr.
⁸⁾ accepta *inserendum*?

2 excusauit R	hii R	3 ut] u R ^a	neoterio R ^a	oportunis R	supplementa R
praestet immune R	4 attineri R ^a		18 ueros R ^a	23 vi] III 7, 18, 3	24 aa. R
5 inserte R ^a	numera R ^a	6 praecipimus] <i>Gothofredus</i> , praecipimus R	spurcam R	digitu R	declinat usum]
7 anthiociae R	clarissim] clar. cons. R		<i>Cui.</i> , declinaturus R	27 paenuriam R	
10 optimos R	clarissimo] clar. cons. R		28 in] <i>Gothofr.</i> , om. R	30 aaa.] aa. R, aa.	
quae R	13 numino R ^a	12 quem] R ^a , cuiusquam <i>Gothofredus</i>	eutropio pp. <i>Iust. errore</i> (ex c. 10?)	32 by-	
R ^a , cuiusquam <i>Gothofredus</i>	14 cususdam	aequitum R	rito R	36 sperechio R (cf. 10, 1, 14)	34 iunioris R
15 damnabit uel damnauerit <i>Gothofredus</i>			35 per] rer R	36 iuniores (non -ris) R	
nobilioris tirones R ^a	fatigauit R	17 aa. R	37 et ttico R ^a , et tico R ^b		

Beck

13 ¹⁾IDEM AA. THEODORO PPO. Amplissimi ordinis petitionibus adnuit nostra clementia, ut pro tironibus pretia inferantur. Damus itaque optionem, ut, quod conducibile senatui uidetur, eligendi habeat potestatem, id est aut tirones aptos officii militaribus praestent aut pro singulis uiginti quinque solidos numerent, post initam uidelicet sumptuum rationem et uestium et pastus. Quod si aurum dare maluerint, mox ad nostrum aerarium deferatur. DAT. 5 VIII KAL. OCT. PATAVI CAESARIO ET ATTICO VIRIS CLARISSIMIS CONSS. a. 397

14 IDEM AA. MINERUIO C(OMITI) R. P. Aeternae urbis merita reuerendam nobis amplissimi senatus effecerunt uoluntatem. Ideoque pro tironibus in corporibus postulatis pretia conferri iubemus ab amplissimo ordine. Quod in fundis etiam perpetuariis nostrae rei priuatae seruari praecipimus. DAT. PRID. ID. NOV. CAESARIO ET ATTICO CONSS. a. 397

15 IDEM AA. DECIO PV. Ad conlationem iuniorum eos tantum oportet adtineri, quos constat dignitates legitimas beneficiis consecutos, non tamen iusta priuilegia suffragantur. DAT. VIII ID. DEC. RAV(ENNA) ARCADIO A. V ET HONORIO A. V CONSS. a. 402

16 ²⁾IMPPP. ARCADIVS HONORIVS ET THEODOSIVS AAA. PROVINCIALIBVS. Contra hostiles impetus non solas iubemus personas considerari, sed uires, et licet ingenuos amore patriae credamus incitari, seruos etiam huius auctoritate edicti exhortamur, ut cum primum³⁾ se bellicis sudoribus offerant, praemium libertatis, si apti ad militiam arma susceperint, pulueratici etiam nomine binos solidos accepturi: praecipue sane eorum seruos, quos militia armata detentat, foederatorum nihilo minus et dediticiorum, quoniam ipsos quoque una cum dominis constat bella tractare. DAT. XV KAL. MAI. RAV(ENNA) ARCADIO A. VI ET PROBO VIRO CLARISSIMO CONSS. a. 406

17 ²⁾IDEM AAA. PROVINCIALIBVS. Prouinciales pro imminentibus necessitatibus omnes inuitamur edicto, quos erigit ad militiam innata libertas. Ingenui igitur, qui militiae obtentu arma capiunt amore pacis et patriae, sciant se denos solidos patris rebus de nostro percepturos aerario, quibus tamen ternos ex summa supra dicta iam nunc solidos praebere mandauimus: nam optimos futuros confidimus, quos uirtus et utilitas publica necessitatibus obtulit. DAT. XIII KAL. MAI. RAV(ENNA) ARCADIO A. VI ET PROBO CONSS. a. 406

18 ⁴⁾IDEM AAA. STILICHONI COM(ITI) ET MAGISTRO MILITVM. Iuniorum conlati[one], uel qui proxime in pretio ab honoratis pro rerum necessitate petiti sunt, uel si umquam tale aliquid rei publicae ratio flagitauerit, immunes haberi oportere decernimus, qui militiae praerogatiua ad tribunatus praepositorumque peruenerint. DAT. XI KAL. APRIL. ⁵⁾HONORIO IIII ET THEODOSIO II AA. CONSS. a. 407

19 ⁶⁾IMPP. HONORIVS ET THEODOSIVS AA. COM(ITI) S. L. Tirones in scholis loco semper posteriore ponantur. Nec enim patimur quemquam celsiorem gradum obtinere, nisi cui et laborum assiduitas et stipendiorum prolixitas suffragatur. DAT. VII KAL. DEC. RAV(ENNA) BASSO 85 ET PHILIPPO CONSS. a. 408

20 IDEM AA. MACEDONIO C(OMITI) R. P. Tirones tricenis solidis aestimatos ab omnibus officii iudicium Africae exemplo praecedentis temporis postulamus: quod⁷⁾ simul etiam ab honoratis memoratarum prouinciarum nec non Sardiniae Siciliae et Corsicae. Eos sane honores

R

¹⁾ cf. *Symmachi Epist.* 6, 62 ²⁾ iunge c. 16 et 17 ³⁾ quam primum *Mommsen*
⁴⁾ iunge 7, 20, 13 ⁵⁾ *Rom. ins.* 7, 20, 13 ⁶⁾ *Iust.* 12, 43, 3 ⁷⁾ postulamus: postulamusque *Mommsen*

3 praestent aut] *Cui.*, praetentauit R male 31 hon. VII et th. III R, hon. VII
 4 quenque sol. nemerent R 5 nostram R^a et th. III (= a. 409) 7, 20, 13 male 33 aa.
 deferetur R^a 8 effeciet R 12 consecuti R^a 23 xv] XIII c. 17 24 tapiunt R^a
 patrat] *Mommsen*, paratis R 26 futurus R 37 machedonio R 38 temporis ... 39 honoratis om. R^a, suppl. manus altera: supplementum *Mommsen* emendatione (not 7) auctum unius uersus ambitum habet

excipi ab his¹⁾ conueniet, quibus aut praesenti tempore publicum munus iniunctum est aut²⁾ in Italiae siue urbis solo³⁾ barbara uastitate depulsi sunt. DAT. VI ID. FEB. RAV(ENNA) VARANE VC. CONS.⁴⁾ a. 410

21 IDEM AA. HADRIANO PPO. Tempore tironatus eorum procuratores, qui⁵⁾ refugas occultandos putauerint aut non ipsi sponte prodixerint, in iudicio praesententur ac poenas ueluti rebelles ac decretorum temeratores compellantur exsoluere. DAT. III KAL. FEB. THEODOSIO A. VII ET PALLADIO VC. CONSS. a. 416

22 IMPP. THEODOSIUS ET VALENTINIANVS AA. VOLVSIANO PPO. Mansura in saeculum auctoritate praecipimus proconsularis prouinciae non eandem sacerdotium, quae est de ceteris, in praebendis tironibus habendam esse rationem. Non inique si quidem ea potissimum ab hoc officio prouincia uidetur excepta, quae omnium intra Africam prouinciarum obtinet principatum cuiusque maioribus sacerdotes fatigantur expensis, in quarum solacium indemnem esse conuenit dignitatem. DAT. V KAL. MART. RAV(ENNA) FELICE ET TAVRO VV. CC. CONSS. a. 428

XIII DE BVRGARIIS

1¹⁾ IMPP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. VINCENTIO PPO. POST ALIA: In burgariis eadem uoluntatis obseruari, quae de mulionibus lex nostra praecepit, ut ii quoque, qui intra Hispanias uel in quibuscumque locis ausi fuerint burgarios uel sollicitare uel receptare, eodem modo teneantur, similisque eos, qui publicis uestibus deputatos sollicitauerint uel receperint, et de coniunctione et de agnatione et de pecuniis et de cunctis rebus, quas in illis deprehendimus, 19 poena cohibeat. DAT. XI KAL. MART. MED(IOLANO) HONORIO A. IIII ET EPTYCHIANO CONSS. a. 398

XV DE TERRIS LIMITANEIS

1 IMPP. HONORIVS ET THEODOSIUS AA. GAUDENTIO VIC(ARI)O AFRICAE. Terrarum spatia, quae gentilibus propter curam munitionemque limitis atque fossati antiquorum humana fuerant prouisione concessa, quoniam conperimus aliquos retinere, si eorum cupiditate uel desiderio retinentur, circa curam fossati tuitionemque limitis studio uel labore nouerint seruidum, ut illi, quos huic operi antiquitas deputarat. Alioquin sciant haec spatia uel ad gentiles, si potuerint inueniri, uel certe ad ueteranos esse non inmerito transferenda, ut hac prouisione seruata fossati limitisque nulla in parte timoris esse possit suspicio. DAT. III KAL. MAL. RAV(ENNA) HONORIO VIII ET THEODOSIO III AA. CONSS. a. 409

2²⁾ IDEM AA. ASCLEPIODOTO PPO. ET CONS(VLI) ORDINARIO. Quicumque castellorum loca quoque titulo possident, cedant ac deserant, quia ab his tantum fas est possideri castellorum territoria, quibus adscribita sunt et de quibus iudicauit antiquitas. Quod si ulterius uel privatae condicionis quispiam in his locis uel non castellanus miles fuerit detentator inuentus, capitali sententia cum honorum publicatione plectatur. DAT. NON. MART. CONSTANTINOPOLI 34 ASCLEPIODOTO ET MARINIANO CONSS. a. 423

R.

¹⁾ eo sane onere excipi hos *Gothofredus* ²⁾ qui *inserit Gothofredus* ³⁾ solum *Mommsen* ⁴⁾ post cons. Varanis uc. *Seeck Regesten* 73 ⁵⁾ *expectes* qui procuratores (u. i.) ⁶⁾ *iunge* 8, 5, 58. ⁷⁾ *Iust.* 11, 60, 2

1 tempores R^b aut] aut qui *Gothofr.* que] *Cui.*, cuiuscumque R 16 hii R
3 cons. R 4 *Hadrianus* a. 416 non fuit 18 sollicitauerin R? 19 deprahendimus R
ppo. *sententiam sic explicandam esse* 20 XII 8, 5, 58 23 munitionemquae R
procuratores qui refugas tempore tironatus eorum tuitionemquae R 25 retinentur R^a
occ. put. *uidit Gothofr.* 5 putauerit R 27 certa R 31 quia] *Iust.*, qui R
6 reuelles R 9 eadem R 12 cuius- 34 non.] v non. *Iust.*

XVI DE LITORVM ET ITINERVM CVSTODIA¹⁾

1²⁾ IMPP. HONORIVS ET THEODOSIUS AA. THEODORO PPO. Hostis publicus Stilicho nouum adque insolitum reppererat, ut litora et portus crebris uallaret excubiis, ne cuiquam ex Oriente ad hanc imperii partem pateret accessus. Huius iniquitate rei moti, et ne rarior sit diuersarum mercium commeatus, praecipimus hac sanctione, ut litorum desistat³⁾ ac portuum⁵ perniciose custodia et eundi ac redeundi libera sit facultas. DAT. IIII ID. DEC. RAV(ENNA) BASSO ET PHILIPPO CONSS. a. 408

2 IDEM AA. ANTHEMIO PPO. Omnes stationes nauium, portus litora, omnes abscessus prouinciarum, addita quin etiam loca et insulae tuae magnificentiae dispositione sollerti custodiantur indagine, ut nullus uel ui uel clam uel aperto uel etiam occulto nostri possit imperii¹⁰ regiones inrepere, qui non aut interiectis prohibeatur obicibus aut, cum accesserit, ilico teneatur, nisi sacros apices a domino patruo meo Honorio ad me perferre apertissima ratione¹ monstrauerit. Cum eadem diligentia obseruando, ut, si ad alium quemquam a memorato principe dixerit habere affatus, portitore detento sacrae litterae cum omnibus chartis signatae ad meam clementiam transmittantur: hoc enim et tyrannici furoris et barbaricae feritatis occasio¹⁵ persuadet et inter me dominumque et patruum meum Honorium uicissim recurrente admonitione conuenit. DAT. VIII KAL. MAL. CONSTANTINOPOLI VARANE VC. CONS. a. 410

3⁴⁾ IDEM AA. EVSTATHIO PPO. Saluberrima sanctione decreuimus⁶⁾, ne merces illicitae ad nationes barbaras deferantur et quaecumque naues ex quolibet portu seu litore dimittuntur, nullam concussionem uel damna sustineant⁶⁾: gestis apud defensorem locorum praesente²⁰ protectore seu duciano, qui dispositus est, sub hac obseruatione confectis, ut, et ad quas partes nauigaturi sunt et quod nullam concussionem pertulerunt, apud acta deponant, quorum authenticum nauclerus siue mercator habebit *scheda* apud defensorem manente⁶⁾. DAT. XIII KAL. OCT. CONSTANTINOPOLI DN. THEODOSIO A. VIII ET QVI FVERIT NVNTIATVS. a. 420

XVII DE LVSORIIS DANVVII

25

1 IMPP. HONORIVS ET THEODOSIUS AA. CONSTANTINO MAGISTRO MILITVM PER THRACIAS. Nonaginta recenti fabricatione contextas, decem his adiectas ex ueterum reparatione lusorias limiti Mysiaci, centum uero decem nouas, additis antiquarum instauratione quindecim Scythico, qui in latius diffusiusque porrigitur, sub hac deputari condicione sanximus, ut per singulos annos ueterum renouatione curanda quattuor iudicariae in Mysiaci limite et decem³⁰ agrarienses, in Scythico uero quinque iudicariae et duodecim agrarienses nouae de integro constructae instrumentisque suis uniuersis armatae ducis instantia apparitionisque eius periculo contextantur, ut hoc supplemento per septennium integri numeri constituti reparatio maturetur: sublimitate tua pro sua industria disponente, unde earum contextio uel constructio debeat¹ procurari. Quod quidem iam recte credimus constitutum nobisque indicari praecipimus. Nam 35

R

¹⁾ *Iust.* 12, 44 ²⁾ *iunge* 10, 10, 25 ³⁾ *desinat Mo.* ⁴⁾ *Iust.* 12, 44, 1
⁵⁾ *censemus Iust.* ⁶⁾ *gestis ... manente] ita tamen, ut earum naucleri deponant, in quam prouinciam ituri sunt, ut hoc manifestato nulla contra eos postea indignatio seu concussio procedat Iust.*

3 repperat R 4 ad ahanc R^a 5 hac] tur] *Iust.*, demittuntur R 20 damno R
ac R^a 9 addita R costodiantur R^a 22 depunant R^a 23 *scheda] schia* R
11 ubicibus R^a 14 abere R affatos R^a 26 trachias R 27 lusurias R 29 in *delet*
sacraere R^a littere R 15 hoc] oc R^a *Mommsen* sanccimus R 30 limete R
tyrannici furores R^a feretatis occ. persuadit R 31 scythico R noue R 32 duces R^a
16 domnumque R 18 eusthatio R 33 supplemento R 35 praecipemus R^b,
mercis R 19 notationes R dimittuntur praecipemus R^a

si memoratus lusoriarum numerus cum omni suo instrumento non fuerit apparatus, dux quidem, cuius tempore dispositio fuerit ista neglecta, triginta librarum auri, officium uero eius quinquaginta procul dubio multabitur, etiam sublimitatis tuae officio quinquaginta libras¹⁾ auri condemnationi subiciendo, si non per singulos annos aut completum numerum aut certe negligentia praetermissum magisteriae potestati suggererit. Illo nihilo minus obseruando, ut istis secundum dispositionem tuae praestantiae ad belli aleam praeparatis adque in conflictus specula munitissima statione uel discursus opportunitate²⁾ deligentibus hae dumtaxat, quaecumque ex ueteribus fuerint reformatae, transuentioni speciei annonariae secernantur. DAT. V KAL. FEB. CONSTANTINOPOLI DN. THEODOSIO A. V ET QVI FVERIT NVNTIATVS. a. 412

XVIII DE DESERTORIBVS ET OCCVLTORIBVS EORVM³⁾ 10

1 IMPP. VALENTINIANVS ET VALENS AA. EDICTA DVO PER ITALIAM ET ALPES. Unusquisque, apud quem desertor fuerit deprehensus, si plebeiae et humilioris condicionis est, metalli se sciat supplicio puniendum; qui autem superioris cuiuscumque loci dignitatis sit, media se bonorum parte cognoscat esse multandum. In hac poena sit et officium uniuscuiusque iudicis, quod forte desertores in consortio sui probatus habet nec eos prodit. DAT. VII KAL. 15 APRIL. MED(IOLANO) VALENTINIANO ET VALENTE AA. CONSS. a. 365

2 ⁴⁾IMPP. GRATIANVS VALENTINIANVS ET THEODOSIVS AAA. AD HESPERIVM PPO. Actor eius fundi, in quo alienigena uel idoneus militiae uel ante iam traditus latuerit, ultima flammam animaduersione consumatur. Hoc interim nos constituisse sufficiat; nam si parum profecerit in seruos interminatio constituta, in dominos peccatum deinceps emendatura decernat. DAT. VI NON. IUL. AQUILEIA AVXONIO ET OLYBRIO VV. CC. CONSS. a. 379

3 ⁵⁾IDEM AAA. NEOTERIO PPO. Si temonarius prodiderit desertorem, protostasiae onere biennio releuetur. PP. III KAL. MAI ANTIQCHIAE GRATIANO V ET THEODOSIO I AA. CONSS. a. 380

4 ⁶⁾IDEM AAA. AD SYAGRIVM PPO. Si quis latebram praebuerit desertori, possessionis, in qua latuerit, amissione multatus etiam grauiorem sententiam pertimescat. Porro actorem⁷⁾ flammis subiciendum esse non dubitet⁸⁾, qui in perniciem fortasse domini aut sceleris⁹⁾ participatione confouit aut dissimulatione necelexit. At uero si desertorem seruus prodiderit, libertate donetur: si mediocris¹⁰⁾ loci ingenuus, immunitate potitur. Neque solum eos¹¹⁾ loquimur, qui proxime signis felicibus adplicati militiae rudimenta timuerunt, uerum¹²⁾ qui stipendiis militaribus degenerem latebram praebuisse monstrantur. Desertor autem habebitur, quisquis belli tempore aberit a signis. Horum qui sponte processerit, peccati anterioris supplicium non timebit. Sin uero flagitiosa ignauia delitescat, per eum, in cuius domo fuerit, inuigilantibus forinsecus¹³⁾ quoque officii publicis, ubicumque correptus seueritati iudicis offeratur, degeneri morte gladium subiturus. Si autem rector prouinciae propositam seueritatem uel

R

¹⁾ librarum Beck ²⁾ munitiasimam stationem d. opportunitatem Mommsen
³⁾ Iust. 12, 45 ⁴⁾ iungenda 13, 1, 11? ⁵⁾ iunge 7, 13, 9 ⁶⁾ § 1—4 = Iust. 12, 45, 1 § 1—4, 7, 13, 4 ⁷⁾ dubites Mommsen ⁸⁾ domini seclus aut Mommsen
⁹⁾ at ... mediocris] si quis autem ¹⁰⁾ de his Iust. ¹¹⁾ etiam ins. Iust.
¹²⁾ extriusecus Iust.

1 lusuriarum R 2 triginta R^a 3 reueter R^a
4 condemnatione R 5 potestatis R 6 obseruando R 7 delegentibus R 8 ferint R^a
hae] Gothofr., ag R^a, hoc R^b 8 ferint R^a 9 dn.] p dn. R^a 12 deprachensus R
13 poniendum R 20 domoaus R^a decurrat Gothofr., decerret Mo. 21 vi] III
13, 1, 11 aquileiae 13, 1, 11 uxoriam R^a
uu. cc. om. 13, 1, 11 23 reueter R^a
vi] v 7, 13, 9 anthiochia R, antiochia 7, 13, 9 24 aa. R 27 at] ud R seruos R libertatem R 31 haberit R^a
antiores R 32 sin] sint R^a, sit R^b: n fortasse casu expunctum est 33 iudicis R 34 degenire R siueritatem R

gratia uel dissimulatione distulerit, patrimonii atque existimationis damno subiciatur, et in officii primores capitaliter uindictetur. PP. ID. IUL. ROM(AE) GRATIANO V ET THEODOSIO I AA. CONSS. a. 380

5 ¹⁾IDEM AAA. NEOTERIO PPO. Si quis forte desertorem agro tectoque susceperit atque aput se diu passus fuerit delitescere, actor quidem uel procurator loci, qui hoc sciens prudens²⁾ que commiserit, capitali supplicio subiugetur, dominus uero, si huius rei conscius fuerit, praedii, in quo latuerit desertor, amissione puniatur. DAT. XVII KAL. FEB. EYCHERIO ET SYAGRIO VIRIS CLARISSIMIS CONSS. a. 381

6 IDEM AAA. AD SEVERVM PPO³⁾. Desertorum iugiter pretia uindicamus, quos intra annui temporis metas inter ipsa traditionis exordia deseruisse constiterit: ipsorum quippe est prouidentiae, quos huiusmodi munus amplectitur, militaturis potius quam fugacibus instruere necessaria supplementa. Si uero in desertoribus occulendis actorum scelus atque⁴⁾ commissum sit, flammis scelera puniantur. Si dominum quoque conscientia talis inuoluerit, praediis quae latebram praestiterunt sacro patrimonio uindicatis, grauioris exitii dominum quoque casus⁵⁾ inuoluat. PP. ROM(AE) IIII NON. APRIL. ANTONIO ET SYAGRIO CONSS. a. 382

7 ⁶⁾IDEM AAA. CONSTANTIANO VIC(ARIO) DIOECESIS PONTICAE. Quisquis in fundo suo desertores uel latrones habere se meminerit, nisi eos ex die constitutionis emissae in⁷⁾ sex menses prodiderit aut comprehensos etiam seueritati iudiciariae⁸⁾ obtulerit, sciat dissimulatione conuictus⁹⁾ fundum ipsum, in quo praedicti postea potuerint inueniri, fisci nostri uiribus esse nectendum. Quod si forte contigerit, ut inscio domino memorati latuisse uideantur, pari¹⁰⁾ constituti temporis dimensione seruata actores capite damnentur. Quam condicionem et circa actores rerum nostrarum uolumus custodiri. DAT. IIII ID. IUL. CONSTANTINOPOLI MEROBAYDE II ET SATVRNINO CONSS. a. 383

8 ¹¹⁾IDEM AAA. AD FLAUIANVM PPO. Quisquis desertorem uel a se receptum uel in suo latitantem cognoscit, nisi eum ex die publicati huius edicti intra duos menses adhibita inquisitione correptum ordinario iudici offerre curauerit, detectus in crimine pro qualitate atque¹²⁾ ordinis¹³⁾ personae incurrat in legem. Et si quidem potuerit corporali iniuriae subiaccere, seruata ex iure substantia et fustibus coerceatur uel metalloperi¹⁴⁾ publico deputetur, et nonnumquam se ulterius erigente censura exilio perpetuae relegationis plectatur. Quod si eiusmodi fortasse fuerit, ut iniuria corporali intuitu generis aut honoris excipiatur, non procrastinata auctoritate sententiae per singula capita eorum, quos contra interdictum retinere atque occultare non timuit, denos iuniores maxime idoneos militiae offerat aut quinquaginta pondi¹⁵⁾ argenti restituat. Quod si procurator possessionis siue actor uel etiam colonus latebram desertori domino ignorante praestiterit, detectus in crimine capitali supplicio mancipetur: ceteros quoque similis conscientiae exemplum triste deterreat. Illorum tantummodo probationibus euidenter ostensis innoxiiis relinquatur habitatio, quos iam dudum fiscus adauerat. 2 Oblati autem iudicibus, nisi in continua¹⁶⁾ quacumque prouincia uel tuae praestantia potes-

R

¹⁾ Iust. 12, 45, 1 pr. ²⁾ pu. Gothofredus ³⁾ atque delet Mommsen
⁴⁾ c. 7 fere isdem uerbis repetitur in c. 12 ⁵⁾ intra Seect ⁶⁾ potestatis inserit c. 12
⁷⁾ si in dissimulando conuictus fuerit c. 12 ⁸⁾ iunge 9, 29, 2 ⁹⁾ ordinis atque ordine Gothofredus uel atque ¹⁰⁾ metalli operi Haenel ¹¹⁾ contigua Gothofredus

1 exestimationis R 2 primoris R 3 constantiano] 8, 5, 42. 11, 7, 12. 12, 1, 44, constantino R 17 hebere R 18 comprehensus R
neoterio R 4 aa. v] VI R 4 aa. 20 contegerit R conconstituti R 24 aa. R
auctor R^a qui] Iust., incertus R 26 atque] atque R (sic) 28 coherceatur R
6 uius R^a dominus] don scribere coepit, 29 ulterius] Gothofr., alterius R relevationis R
mox correxit R 7 in] Iust., iri R 30 excipitur R^a proscarastinata R^a, proscarastinata R^b 31 auctortate R^a 33 procuratur R^a uel R 35 similis] Cuiacius, similes R
14 prestiterunt R grauiori R 16 aa. R

tatis uel ii dumtaxat ordinis militaris uiri, qui possint de capite eorum ferre sententiam, degere uidebuntur, interrogati et seueritati necessariae subiaceant et ad sinceritatem tuam per ordinarij iudicis executionem uel officia rectoris¹⁾ dirigantur cum prosecutione. ET CETERA. DAT. III KAL. MART. MEROBAUDE II ET SATVRNINO CONSS. a. 383²⁾

- 9 IMPP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. AD POPVLYM. Quisquis in domo patrimonie suo 5 uel qualibet obstrusa et longissime a se possessione discreta desertorem latere cognoscit, ad eos, quibus cura indagandi mandata est uel, si forte defuerint, ad rectorem prouinciae protinus spontanea oblatione deducat ueniam delicti ueteris habiturus. Exactis enim quattuor mensibus, postquam edictum nostrum intra eam urbem quam quisque habitat fuerit publicatum, si quis noluerit moderationi praesentis oboedire praecepti, haec in eum poena inponetur, ut et 10 qui occultatus fuerit eruatur et latebrae auctor pro uno desertore uel duas praeterea auri libras uel duos iuniores militaris roboris ac staturae cogatur fisco abscisa spe totius defensionis inferre. Et quoniam plurimos cognouimus, priusquam uictricibus aquilis sociarentur, uel illuc, unde electi fuerant, uel quo placuerit abire, alios autem litterarum³⁾ initiatos auspicio, quamquam necdum dicantur meruisse sub signis, praecipimus, ut post tempus de- 15 finitum quicumque ex iunioribus fuerit retentus, praeter eum uel duos tirones per singulos uel duas auri libras malo coactus fisco nostro adnumeret. Qui uero causarias uel honestas indepti sunt missiones, ab inuidia et formidine desertionis amoueantur, etsi haec sunt tyrannico tempore consecuti, dummodo eos⁴⁾ meruisse uel peracto militia[e] labore uel probata debilitate pateat. Si qui etiam ex seruorum numero militiae se sociarunt, quos dominis suis legi- 20 tima iudicium reformauit auctoritas, sine metu legis ab his, quibus recte docentur redditi, tenebuntur. DAT. VI KAL. MAI. MED(IOLANO) ARCADIO IIII ET HONORIO III AA. CONSS. a. 396
- 10 IDEM AA. VINCENTIO PPO. GALLIARVM. Protectores, qui ad inquisitionem uagorum per prouincias diriguntur, nullas in retinendis fugitiuis dumtaxat indigenis iniurias possessoribus parent, quia hoc illis tantum permittitur, ut desertores ueteranorum filios ac uagos et eos, 25 quos militiae origo conseruat, ad dilectum iuniorum prouocent. DAT. XVI KAL. IVN. ME(DIOLANO) STILICHONE ET AURELIANO VIRIS CLARISSIMIS CONSS. a. 400
- 11⁵⁾ IDEM AA. ET THEODOSIUS A. HADRIANO PPO. Si qui desertores oberrare in prouinciis fuerint comprehensi⁶⁾, eos et comprehendi protinus uolumus et ad iudicem deduci, ut auditi, cum de crimine desertionis suae confessi fuerint, carceris custodiae deputentur: de quorum 30 nominibus ad tuam sublimitatem subditis confessionibus referatur, ut instructi magistri militum, quid de his fieri oporteat, pro sui auctoritate constituent. Sin uero inuenti resistendum atque armis obtinendum⁷⁾ putauerint, tamquam rebelles in ipsis temeritatis suae conatibus opprimantur: ita tamen, ut prouinciarum iudices sollicita cautione disquirant, ne sub falsarum tractoriarum nomine desertionis suae crimen defendere moliantur, ne subpositis aut commentis 35 epistulis euadendi habeant facultatem. In desertorum quoque occultatores iuxta promulgatas leges seuerissime uindicetur. DAT. VI KAL. MART. RAV(ENNA) THEODOSIO A. I ET RVMORIDO CONSS. a. 403

R

¹⁾ uel officia rectoris del.?, cf. *Gothofredus graphia* ²⁾ 391? cf. *Flavianus in Prosopographia* ³⁾ militarium *Gothofredus* ⁴⁾ eas inserit *Mommisen* ⁵⁾ § 1 = *Iust.* 12, 45, 2 ⁶⁾ conperit? ⁷⁾ *idem Iust.*: obsistendum *Fornierius*

1 hii R ordinis militaris] *Gothofr.*, ordines militares R 2 et] es R^a uel Rⁱ sinceritatem R^a 3 executione R derigantur R uel R^a (emend. manus recens?) 6 qualiuet R, quamlibet mauult *Gothofr.* abstrusa temptat *Gothofr.* longissimae R decreta R^a, descreta R^b 8 habeturus R 11 uel] uel pro R 13 sociarentur R^a 15 pos R 19 militiae] militia* R 20 ex eruorum R^a nomero R^b, nomerum R^a 23 gliarum R^a in quinqsitionem R^a 25 filios bis R 26 prouocet R 27 stlichone R^a auriliano R 29 conpraehensi R et conpraehendi R 31 magistri... 32 auctori om. Rⁱ 33 conatibus o] R^b, conantur R^a 36 occultator R

- 12¹⁾ IDEM AAA. HADRIANO PPO. Si quis militem profugum desertoremque castrorum in praedio suo susceperit, nisi eum ipse prodiderit aut comprehensum seueritati iudiciariae potestatis²⁾ obtulerit, sciat, si in dissimulando conuictus fuerit, fundum ipsum, in quo praedictus 1 postea potuerit inueniri, fisci nostri uiribus sociandum. Quod si forte contigerit, ut inscio domino in eius praediis habitari, fundo a nexu huius legis exuto actorem conscium se uero 5 supplicio damnandum esse censemus. Quam condicionem etiam circa actores domus nostrae uolumus custodiri. DAT. VIII KAL. AVG. RAV(ENNA) THEODOSIO A. I ET RVMORIDO CONSS. a. 403
- 13³⁾ IDEM AAA. HADRIANO PPO. Desertores modis omnibus adtinendos esse censemus. Uniuersi igitur prouinciales sciant opprimendorum sibi desertorum facultatem esse permissam, 1 quibus ne sit tarditas poenae solacio, uelox ubicumque iubemus esse supplicium. Quod ad 10 notitiam primatium nrbiu[m] uicorum castellorumque deueniat, quo scire possint etiam occultatores eorum ad subeundam poenam, quae diu genitoris nostri est constituta legibus⁴⁾, adtineri. DAT. VI NON. OCT. THEODOSIO A. I ET RVMORIDO CONSS. a. 403
- 14⁵⁾ IDEM AAA. HADRIANO PPO. Opprimendorum desertorum facultatem prouincialibus iure permittimus: qui si resistere ausi fuerint⁶⁾, uelox ubicumque iubemus esse supplicium. 15 Cuncti etenim aduersus latrones publicos desertoresque militiae ius sibi sciant pro quiete 1 communi exercendae publicae ultionis indultum. Hac tamen condicione seruata, ut ab his iunioribus, qui proxima indictione praesenti tempore conferuntur, supplicio temperetur, quia per prouinciales intra praescriptum legibus tempus ad ea signa, quibus destinati fuerant, redhibendi sunt, ne possessores redhibitionis damna percillant propter eos, qui necdum paene 20 auspiciati militiam fugerunt. Sed ut in his patientiam tenemus, ita omnes, qui ultra memoratam indictionem et nostrae beneficia sanctionis castra et militiam deseruere, condemnationibus obnoxios esse praecipimus, occultatoresque eorum ad subeundam poenam, quae diu genitoris nostri constituta est legibus⁴⁾, uolumus retentari. DAT. VI NON. OCT. DN. THEODOSIO 24 A. I ET RVMORIDO VIRO CLARISSIMO CONSS. a. 403
- 15⁷⁾ IDEM AAA. LONGINIANO PPO. Qui relictis militaribus castris se ad depraedationes uel latrocinium contulerint, seueritatem publicam⁸⁾ non euadant. DAT. VIII KAL. APRIL. RAV(ENNA) ARCADIO A. VI ET PROBO VC. CONSS. a. 406
- 16⁹⁾ IMPP. HONORIVS ET THEODOSIUS AA. GAISSONI COMITI ET MAGISTRO MILITVM⁹⁾. Qui¹⁰⁾ sine conmeatu aliquo annum in penatibus propriis uel in quibuslibet locis desidiosa quiete 30 transegerit, decem sequentibus postponatur: in quo uero biennium talis culpa deprehenditur, uiginti sibi antepositos congemiscat: tertius autem annus triginta praelatos iure deflebit, ita ut quartus exempto matriculae nulli¹¹⁾ ueniam derelinquat. ET CETERA. DAT. PRID. ID. IVN. RAV(ENNA)¹²⁾ POST CONSVLATVM HONORII VIII ET THEODOSII V AA. a. 413
- 17 IDEM AA. CONSTANTIO MAGISTRO MILITVM. Omnes tribunos, qui per Africam uagorum 35 et desertorum requirendorum sumpserunt officium, ne sub huiusmodi professione uastent prouinciam, submoueri praecipimus. In futurum autem istud nequaquam uocabulum uel officium

R

¹⁾ cf. ad c. 7 ²⁾ potestatis om. c. 12 ³⁾ iunge c. 13 et 14: c. 14 pr. = *Iust.* 3, 27, 2 ⁴⁾ c. 5 et 7 ⁵⁾ in his inserit *Iust.* ⁶⁾ *Iust.* 12, 45, 3 ⁷⁾ publicam] iudicis *Iust.* ⁸⁾ *Iust.* 12, 42, 3 ⁹⁾ mag. officiorum? (cf. 9, 35, 11) ¹⁰⁾ si qui *Iust.* ¹¹⁾ nullam *Iust.* ¹²⁾ acc. ... ins. (ut data sit a. 412)?

2 comprehensus tam hic quam in c. 7 potestati R 5 nexu] *Cuiacius*, nixu R exuto] R^b, ex*uo uel exoo R^a 6 danandum Rⁱ auctores R 10 traditas R 17 ut] aut R 18 quia] *Gothofr.*, qua R 19 rouinciales R^a prescriptum R 20 paene] poenae *Cuiacius* 21 militiam] i tertium nescio an casu inductum est 23 quae] que R 24 vi] v *Iust.* 26 longiniano] 13, 7, 2. 13, 11, 11, longiano R *Iust.* (Ambros.), longionario *Iust.* (O) 29 qui] si qui *Iust.* (O^a), si quis *Iust.* (KO^b) 30 sine] ne R^a 31 transigerit R 32 congemiscatertius R defleuit R 33 prid.] rid R^a 34 post cons. honorio VIII et theodosio R^a 37 istut *Cuiacius*, itud R

infaustum constituimus per Africam esse debere, ita ut, si quis ad condemnatam huius officii qualitatem praedae causa adspirare temptauerit, capitalis in eum seueritas exeratur. DAT. PRIDIE KAL. MART. RAV(ENNA)¹⁾ HONORIO VIII ET THEODOSIO V AA. CONSS.²⁾ a. 412

XVIII DE SATVRIANIS ET SVBAFRENSIBVS ET OCCVLTORIBVS EORVM

1 IMP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. MESSALAE PPO. Saturianorum coniurationem armis sumus, ut oportuit, persecuti. Sed aliquotiens imminentis poenae euitatione ad diuersa semet latibula contulerunt: quorum occultatores huic seueritati sciunt se esse subdendos, ut eae possessiones in quibus latebram conlocauerint, fisci nostri corporibus adgregentur, nisi protinus post edicti huius auctoritatem poenae ac legibus fuerint restituti. Simili etiam se condicione retinendum esse cognoscat, si qui e Subafrensibus, qui in Saturianorum se coniurationem miscuerunt, quempiam praeuiderit occultandum. Quisquis igitur huiusmodi aduersus salubris decreti auctoritatem existimauerit latebris subtrahendum, sciatur sibi cum eo facinus esse commune, et si eiusmodi personae fuerint, quae multari rerum amissione non possint, proprii capitis luendum esse supplicium³⁾. Nec hi sane poenae se exsortes futuros esse credant, qui deprehensus in quolibet iure⁴⁾ tantorum scelerum machinatores silentio praetermiserint et non statim sub publica testificatione, quibus in locis inuenti fuerint, publicauerint. Id quoque obseruandum esse censemus, ut ad ea loca, quae a memoratis latronibus tenebantur, diligens dirigatur inspector, oblaturus primitus ueteribus dominis, ut, si haec possidere desiderant, ne abductis mereant cultoribus, translatis abunde⁵⁾ familiis rura, quae huc usque infructuosa apud eosdem perditorum temeritas fecisse uidebatur, exerceant, uel certe, si inconuenientia existimauerint, salua tributorum praestatione ad idoneos possessores transferant. DAT. XIII KAL. AVG. THEODORO VIRO CLARISSIMO CONS. a. 399

XX DE VETERANIS⁶⁾

1 IMP. CONSTANTINVS A. FLORIANO PRAES(DI). Ueteranis, qui ex die V nonarum Iuliarum, cum prima per Thraciam uictoria uniuerso orbi inluxit, et qui postea apud Nicomediam nostram missionem meruerunt, certa per edictum indulsumus, quae scribendi⁷⁾ tabulis uel encausto et cerussa conscribere detur eis licentia. Edictum autem continens indulgentiam nostram ad deuotionem tuam misimus, ut et tua dicatio et cuncti alii recognoscant, quid praestitimus memoratis. PP. IIII ID. APRIL. LICINIO V ET CRISPO CAESARE CONSS.⁸⁾ a. 318

2 ⁹⁾IDEM A. cum introisset principia, et salutatus esset a praefectis et tribunis et uiris eminentissimis adclamatum est Auguste Constantine, dii te nobis seruent¹⁰⁾: uestra salus nostra salus: uere dicimus, iurati dicimus. Adunati ueterani exclamauerunt: Constantine Aug(uste), quo nos ueteranos factos, si nullam indulgentiam habemus? Constantinus A.

R

¹⁾ accepta ins. cf. p. 263 not. 12 ²⁾ aliquot ex eis Mommsen ³⁾ supplicio Gothofredus ⁴⁾ rure Gothofredus ⁵⁾ aliunde Gothofredus ⁶⁾ Iust. 12, 46 ⁷⁾ scribendi] expectes aereis (Mommsen) ⁸⁾ fuit Crispo C. III et Constantino C. III conss. (a. 324: Mommsen) ⁹⁾ pr. ... § 4 = Iust. 12, 46, 1 ¹⁰⁾ deus te nobis seruet Iust.

2 praediae R 6 saturianorum R 20 ne] nene R mereant R 21 temeritas R
7 inmenendis R diuersas R 8 seueritati R retas R^a 22 praestatione R^a, praestatione R^b
eae] haeae R 11 retenendum R 12 praecrediderit Gothofredus 23 cons.] css. R 26 traciam uictoria R
mone R^a 17 publica] Cuiacius, lica R 29 prestitimus R 32 seruen R

2 dixit: Magis magisque conueteranis meis beatitudinem augere debeo quam minuere. Uictorinus ueteranus dixit: muneribus et oneribus uniuersis locis conueniri non sinamur. Constantinus A. dixit: Apertius indica: quae sunt maxime munera, quae uos contumaciter grauant? Uniuersi ueterani dixerunt; ipse perspicis scilicet. Constantinus A. dixit: Iam nunc munificentia¹⁾ mea omnibus ueteranis id esse concessum perspicuum sit, ne quis eorum in nullo munere ciuili neque in operibus publicis conueniatur neque in nulla conlatione neque a magistratibus neque uectigalibus. In quibuscumque nundinis interfuerint, nulla²⁾ proponenda dare debebunt. Publicani quoque, ut solent agentibus supercompellere, ab his³⁾ ueteranis amoueantur: quiete post labores suos perenniter perfruantur. Fisco nostro quoque eadem epistula interdiximus, ut nullum omnino ex his inquietaret, sed liceat eis emere et uendere⁴⁾, ut integra beneficia eorum sub saeculi nostri otio et pace perfruantur⁵⁾, et eorum senectus quiete post labores perfruat. Filios quoque eorum defendant decertationes, quae in patris persona fuerunt, quosque optamus florescere sollicitius, ne si contumaces secundum eosdem ueteranos conprobari potuerint, decimentur his sententiis, cum praesidali officio adiungentur probabilius, iussionem meam. Curabunt ergo stationarii milites cuiusque loci cohortis, et parentes eorum desperationem, et ad sanctimoniam conspectus mei sine ulla deliberatione remittere, ut sint salui, cum senuas consecuntur⁶⁾ poenas indulgentiae. DAT. KAL. MART. IN CIVITATE VELOVOCORVM CONSTANTINO AVG. VI ET CONSTANTIO CAES. CONSS. a. 326??

3 ⁸⁾IDEM A. AD VNIVERSOS VETERANOS. Veterani iuxta nostrum praeceptum uacantes terras accipiant easque perpetuo habeant immunes: et ad emenda ruri necessaria pecuniae in nummo uiginti quinque milia follium consequantur, boum quoque par et frugum promiscuarum modios centum. Qui autem negotii gerendi habuerit uoluptatem⁹⁾, huic centum follium summam immunem habere permittimus. Praeter hos ergo qui uel domiciliis uel negotiis detinentur, omnes, qui¹⁰⁾ uacatis et nullum negotium geritis, ne inopia laboretis, ad hoc remedium debetis concurrere. DAT. III ID. OCT. CONSTANTINOPOLI¹¹⁾ CONSTANTINO A. VI¹²⁾ ET CONSTANTIO CAES. CONSS. a. 326

4 ¹³⁾IDEM A. AD MAXIMVM PV¹⁴⁾. Comitatuses et ripenses milites atque protectores suum caput, patris ac matris et uxoris, si tamen eos superstites habeant, omnes excusent, si censibus inditi habeantur. Quod si aliquam ex his personis non habuerint uel nullam habuerint, tantum pro suo debent peculio excusare, quantum pro isdem, si non deessent, excusare potuissent, ita tamen, ut non pactione cum alteris facta simulato dominio rem alienam excusent, sed uere proprias facultates. Ueteranos autem¹⁵⁾ post emeritae missionis epistulas tam suum quam uxoris caput excusare sancimus, aut si honestam missionem meruerint, suum caput tantummodo excusare. Ceteros omnes¹⁶⁾ ueteranos de quocumque exercitu una cum

R

¹⁾ magnificentia Iust. ²⁾ ad uenditionem inserit Iust. ³⁾ his] idem Iust. ⁴⁾ optimis negotiis pecuniam tractare et mercimonia agitare ex c. 7 inserit Iust. ⁵⁾ perducent temptat Mommsen: in Iust. sequuntur haec: sed etiam nullo munere ciuili, id est corporali siue personali uel de portorio onere eos adfici concedimus (cf. c. 7) ⁶⁾ salui consonas consequantur Gothofredus ⁷⁾ Constantinus neque a. 326 neque a. 320 (et Constantino C.) in Gallia (ciuitate Belouacorum?) fuit ⁸⁾ cf. not. 7 ⁹⁾ uoluntatem Mommsen ¹⁰⁾ agro inserendum? (Mommsen) ¹¹⁾ Constantinopoli del. et Gothofredus ¹²⁾ VII (= a. 326) Seeck ¹³⁾ pu.] uic. Orientis (12, 1, 12 Iust. 11, 50, 1)? ¹⁴⁾ iunge 12, 1, 10 ¹⁵⁾ protectores suppl.? ¹⁶⁾ ceteros omnes] comitatenses scr.?

1 magisque] Iust., magisq R uictorinus R 4 prspicis R^a 5 in nullo] Iust., nullo R 8 publicani] Iust., publicanis R superpellere Iust. 9 post] postu R 10 eis] eius R uindere R 12 post] pos R 12—17 eorum quae § 7 et 8 continentur ne argumentum quidem ex mendosa lectione elicias 14 adiungentur. probabilius iuss. meam curabunt Mommsen 19 praeceptum R 20 et] Cuiacius, e R 21 nummu R^a militia R 25 debitis R 28 patres ac tris et R 29 uelt nullam R^a, uel in ulla R^b 30 hisdem R 31 dominio rem alienam R^b, dominiorum alienam R^a 32 emeritae] Cuiacius, temeritate R 33 suum quam] suo quam R capud R aut] R, at Cuiacius 34 capud R

Wichtig

2 uxore sua unius capituli frui excusatione praecipimus. Ripensis autem ueteranus, qui ex priore lege¹⁾ post uiginti quattuor stipendia honesta missione impretata unius excusatione capituli fruebatur, etiamsi uiginti stipendiis completis honestam missionem meruerit, ad exemplum comitatensium militum unum caput excuset. Intra uiginti etiam stipendia dimissus, quoniam 3 inbecilli et debiles censibus non dedicantur, eodem beneficio utatur. Alares autem et cohortales dum militant, propria capita excusent; ueteranis quoque eadem excusationis solacia habituris, qui quocumque tempore in quibuscumque partibus meruerint missionem: si ex comitatensi militia senectutis uel debilitatis causa dimissi fuerint, indiscreto stipendiorum numero duo capita excusaturis, id est suum adque uxoris: et ripensibus indiscrete idem priuilegium habituris, si se ob belli uulnera dimissos probauerint: ita ut, si quis eorum post quindecim 10 stipendia intra uiginti et quattuor annos ex militia decesserit, sui tantum capituli excusatione fruatur: uxorem enim ripensis post uiginti et quattuor annos²⁾ excusari oportet. PP. XV KAL. IUL. ANTIQVIAE PAVLINO ET IULIANO CONSS. a. 325

5 3) IDEM A. MAXIMO PPO. Prouidendum est, ne ueterani protectoria dignitate cumulati, aut qui honores uarios pro meritis suis consecuti sunt, incongruis pulsentur iniuriis, cum, si quis in hoc⁴⁾ crimine fuerit deprehensus, rectores prouinciarum conueniat ad tuum iudicium referre atque ad tuum officium praedictos dirigere, ut factum pro sui qualitate possit facillime cohereri⁵⁾. DAT. III KAL. IAN. TRIVERIS⁶⁾ IANVARINO ET IVSTO CONSS. a. 328

6 IMP. CONSTANTIVS A. AD HEPIDIUM CONSVL(AREM) PANNONIAE. Priuilegia concessa ueteranis, qui stipendia iusta meruerunt, prout se quisque in officiis competentibus militasse 20 declaret, omnia conseruentur, corporalium seu personalium munerum uacatione eisdem tribuenda. DAT. VIII KAL. IUL. SIRMIO CONSTANTIO A. VII ET CONSTANT. A. II CONSS. a. 353 ?

7 2) IDEM A. EVAGRIO PP. Quosdam ueteranos hoc nomine indignos latrocinia perpetrare conperimus, ideoque praecipimus, ut ueterani, quibus bona mens est, aut arua uersent aut certe in optimis negotiis pecuniam tractent et mercimonia agitent⁸⁾. Qui uero neque rus 25 colunt neque utilem uitam commerciis exhibent, mox in ipsos capitaliter exurgendum: exui enim omnibus priuilegiis debent, per quos publica quies perturbatur, ita ut, si leuissimum aliquid deliquerint, omnibus subiciantur poenis⁹⁾. DAT. III ID. AVG. CONSTANTIO A. VI ET CON- STANTE II CONSS.¹⁰⁾ a. 353

8 IMPP. VALENTINIANVS ET VALENS AA. AD VNIVERSOS Prouinciales. Omnibus bene- 30 meritis ueteranis quam uolunt patriam damus et immunitatem perpetuam pollicemur. Habeant ex uacantibus siue ex diuersis, ubi elegerint, agros et ea lege habeant, ut sibi soli¹¹⁾ eorundem fructus cessuros esse cognoscant; nullum ex his agris stipendium, nullam annuam praestationem postulabimus. amplius addentes, ut etiam ad culturam eorundem agrorum et ani-

R

¹⁾ non extat ²⁾ dimissi supple ³⁾ Iust. 12, 46, 2: iunge 1, 16, 4 ⁴⁾ hoc tuetur Iust., quo Gothofredus ⁵⁾ rectores prouinciarum pro iurisdictione sua examinantes factum pro sui qualitate eos coerceant Iust. ⁶⁾ cf. ad 1, 16, 4 ⁷⁾ Iust. 12, 46, 3 ⁸⁾ cf. not. 9 ⁹⁾ Ueterani, qui ex negligentia uitae neque rus colunt neque aliquid honestum peragunt, sed latrocinii sese dederunt, omnibus ueteranorum priuilegiis exuti poenis competentibus a prouinciarum rectoribus subiciantur Iust. ¹⁰⁾ ad annum 326 ducunt et Euagrius ppo. et argumentum, quo c. 7 cum c. 3 uidetur cohaerere (Seeck) ¹¹⁾ solis Haenel

1 ueteranos R 2 impetra R cor- ne] Iust., de R 15 qui om. Iust. 18 tri-
patis R^a 4 capud R 5 inuecilli R ueros R 21 numerum R^a 22 et con-
utantur R halares R 6 propri R stant a. II conss. R 23 idem in Iust. re-
8 adimissi R^b, admissae R^a stipendiorum] fertur ad Constantinum I pp.] Iust., pu. R
Gothofredus, dispendiorum R 9 uxores R^a 24 uersint R 27 quies] qui ex R
et] sic R, non R^b indiscretae R 28 delinquerit R 30 uniuersor R
10 dimissus R 12 post ripensis uerba 11 32 uagantibus R ea] Beck, a R 33 pres-
militia ... excusatione iterantur in R tationem, postulauimus R
13 anthiologiae R 14 ppo.] Iust., om. R

malia et semina praebemus, ita ut is, qui ex protectore dimissus erit, duo boum paria et cen-
tum modios utriusque frugis consequatur, alii uero, qui honestas missiones siue causarias con-
sequuntur, singula paria boum et quinquaginta modios utriusque frugis accipiant. Super quibus 2
praebendis ad competentes iudices scribta congrua destinata sunt. Si quos etiam ueterani ser-
uulos familiarum ad agrum duxerint, immunes perpetuo possideant. DAT. 1) XV KAL. DEC. RO- 5
M(AE) DIVO IOVIANO ET VARRONIANO CONSS. a. 364

9 IMPPP. VALENTINIANVS VALENS ET GRATIANVS AAA. AD DAGALAFVM MAGISTRVM MILI-
TVM. Remotis iniuriis iussimus ueteranis nostris uel adgnatis licere emere uendere negotiari:
quos secundum ueterem consuetudinem parentum nostrorum ab omni munere uniuersisque
reditibus auri argentique, sed et portorii indemnes esse oportet. DAT. VIII ID. DEC. VERONAE²⁾ 10
GRATIANO NOB. P. ET DAGALAIPO CONSS. a. 366

10 IDEM AAA. AD PROBVM PPO. Si quis praepositus fuerit aut fabricae aut classi aut
laetis, identidem³⁾ si praepositus rom largitionum⁴⁾ uel cohortis gesserit tribunatum, aut
quicumque his administrationibus, ad quas non nisi cum certis fideiussoribus singuli quique
ueniunt, fortasse praefuerit, qui non uel intra palatium congruo labore meruisse uel armatam 15
inuenitur sudasse militiam, his priuilegiis careat, quae militaribus palatinisque tribuuntur.
DAT. X KAL. IAN. TRIVERIS VALENTINIANO NOBILISSIMO PVERO ET VICTORE CONSS. a. 369

11 IDEM AAA. AD IOVINVM MAGISTRVM MILITVM. Conmoneat tua sinceritas hac sanctione
ueteranos, ut loca absentium squalida et situ dissimulationis horrentia de solida fructuum
indemnitate securi, quantum uires uniuscuiusque patientur, exerceant. Namque decernimus, 20
ut his, qui soli relictis terras sulcauerint, sine molestia praedicioque dominorum prouectum⁵⁾
emolumenta quaerantur, nihilque illis, qui messium tempus adsolent aucupari, agratici nomine
deferatur. DAT. XVI KAL. FEB. VALENTINIANO ET VALENTE AA. IIII⁶⁾ CONSS. a. 370

12 IMPP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. STILICHONI MAGISTRO VTRIVSQVE MILITIAE. Ple-
que testimonialibus fraude quaesitis fiunt ueterani, qui milites non fuerint, nonnulli inter ex- 25
ordia militiae in ipso aetatis flore discedunt. Quisquis igitur luctus⁷⁾ Alamannus Sarmata
uagus uel filius ueterani aut cuiuslibet corporis dilectui obnoxius et florentissimis legionibus
inserendus testimonialibus⁸⁾ ex protectoribus uel cuiuslibet dignitatis obtinuit, uel eas, quae
nonnumquam comitum auctoritate praestantur, ne delitiscat, tirocinii castrensibus inuatur.
1 Si quis praeterea uel prima stipendia uel nondum ut oportebat inpleta missiones colore de- 30
seruit, nihil impetrata ualeant, nisi forte quempiam aut defessae aetatis aut corporis aegritudo
aut gloriosorum uulnerum cicatrices causaria uel honesta missione defendunt: dummodo hos
2 ista non adiuuent, qui aetate solida et integro corpore haec occuparunt. Et quoniam pluri-
mos uel ante militiam uel post inchoatam uel⁹⁾ peractam latere obiectu piaie religionis agno-
uimus, dum se quidam uocabula¹⁰⁾ clericorum et infaustis defunctorum obsequiis occupatos 35
non tam obseruatione cultus quam otii et socordiae amore defendunt, nulli omnino tali ex-
cusari obiectione permittimus, nisi qui aut fractus senio aut membris debilis aut paruitate
3 deformis indignus consortio uirorum fortium repperitur. Illius quoque sanctionis oportet ad-
moneri, ut, si quis decurionum primipilariorum collegiatorum ciuilium apparitionum uel aliorum
necessitatibus inretitus militiae sacramenta durasset, defendi castrensium stipendiorum excu- 40

R

¹⁾ pp. ²⁾ expectes locum prope Remos situm (Gothofredus) ³⁾ itidem Gotho-
fredus ⁴⁾ si praeposituram legionis? ⁵⁾ prouentuum Gothofredus ⁶⁾ fuit II
(a. 368) Gothofredus ⁷⁾ laetus Gothofredus ⁸⁾ testimoniales Mommsen ⁹⁾ nec
Gothofredus ¹⁰⁾ uocabulo Gothofredus

1 his R protectore] Cuiacius, pro]tore R funt R 26 ipsa R 27 dilectus R
pari R^a 4 seruulus R 8 licere ... florentissimis] Gothofredus, florentissimus R
quos] iniuriis iussimus ueteranis nostris R^a 29 praestantur R 30 portebat R^a 31 de-
etmere R 9 consuetudinem R fessae] Cuiacius, defensae R 33 adiuuent R
10 portorii R 11 dalagaifo R 16 que R 34 inchoatam R 37 nisi] insi R^a frac-
19 solida] Cuiacius, solidas R 25 fiunt] tus] Cuiacius, fructus R 38 indignos R

satione non possit. DAT. III KAL. FEBR. MED(IOLANO) STILICHONE ET AVRELIANO VIRIS CLARRISSIMIS CONSS. a. 400

- 13 ¹⁾IMPP. HONORIVS ET THEODOSIVS AA. STILICHONI COMITI ET MAGISTRO VTRIVSQVE MILITIAE. Oportet inter eos, qui ambitu ac suffragiis ad tribunatus praepositorumque perueniunt, et eos, qui labore periculis atque ordine militiae decurso huiusmodi dignitates acciperint, esse discretionem. Quare inuenerunt eos haberi decernimus, qui militiae praerogativa, ut dignum est, ad tribunatum praepositorumque perueniunt. Conmonendi autem sunt comites et duces militum²⁾, ut et ipsi eos releuatos esse cognoscant neque aliquid hoc nomine ab his flagitandum. De quibus ad omnes militares iudices paria scribta direximus. DAT. XI KAL. 9 APRIL. ROM(A) HONORIO VIII ET THEODOSIO III³⁾ AA. CONSS. a. 409

XXI DE TESTIMONIALI EX TRIBVNIS ET PROTECTORIBVS

- 1 IMP. CONSTANTINVS⁴⁾ A. AD RVFINVM PPO. Ferri non potest in titulo⁵⁾ militaris laudis inreperere eos, qui nec aciem uiderint nec signa perspexerint nec arma tractauerint. Ideoque si qui ex protectoribus uel ex praepositis uel ex tribunis epistulas reportauerint, non habeant priuilegium, quod merentur, qui ordine militiae sub armorum labore decurso ad hunc honorem peruenerint. PP. IIII ID. AVG. SIRMIO CONSTANTINO A. III ET LICINIO III CONSS.⁶⁾ a. 313
- 2 ⁷⁾IMP. CONSTANTINVS A. AD PPO. POST ALIA: Si quis de paganis uel decurionibus ambierit ad honores protectoriae dignitatis, nec tempus nec stipendia ei post hanc legem computanda sunt. Hoc et circa eos, qui ad praepositorum ambitu peruenerint, custodiri praecipimus. ET CETERA. DAT. KAL. MAI. CONSTANTINO A. VI ET CONSTATE II CONSS. a. 353
- 3 ⁸⁾IMPP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. FLORENTINO PV. Quicumque ex protectoribus aut domesticis honorarias missiones meruerint, sub hac norma penes eos dignitas maneat, ut neque municipes curiam neque collegiatus obsequium propriae urbis effugiant⁹⁾, neque negotiator a pensionis aurariae instituta¹⁰⁾ summa militiae suffragio subtrahatur neque ab ullo postremo officio militia uel corpore talis se impetrati quisquam obiectione defendat, sed manente norma soluat omnia, quae ab illo uel condicione nascendi uel iure proprii postulanti officii. De liberis etiam eorum censemus, ne de his editi originis munus per priuilegia emendicatae dignitatis effugiant. Quae quidem omnia officere illis aliquando non patimur, quos emeritos felicibus castris uel honesta interdum aduersae ualitudinis missio uel uulnerum laudabilis excusatio uel emensum sub signis tempus absoluit. DAT. XIII KAL. MAI. MED(IOLANO) ARCADIO 30 IIII ET HONORIO III AA. CONSS. a. 396
- 4 ¹¹⁾IMPP. HONORIVS ET THEODOSIVS AA. THEODORO PP. Eos, qui testimoniales non suo merito, sed eorum contemplatione sunt adepti, qui pro his nostram clementiam sunt precati, par seueritas persequatur. Eos tamen esse in urbe sacratissima non uetamus, qui posuerunt 34 illic larem adque domicilium. DAT. X KAL. DEC. RAV(ENNA) BASSO ET FILIPPO CONSS. a. 408

R

¹⁾ iunge 7, 13, 15 cuius uerba extrema fere consona sunt cum § 1 h. c. ²⁾ limitum Mommsen ³⁾ Honorio VIII et Theodosio II (a. 407) cum 7, 13, 18 scr. ⁴⁾ Gothofredus c. 1 Constantio et a. 352 adscribit: Seeck eam ad a. 320 refert ⁵⁾ titulos Gothofredus ⁶⁾ de iungendis cf. ad 6, 27, 1 ⁷⁾ cf. 12, 1, 153 ⁸⁾ municeps ... effugiat Reinesius ⁹⁾ praestituta Gothofredus ¹⁰⁾ iunge 9, 40, 20. 9, 42, 22

1 stlichone R^a auriliano R 4 tribunatos R 6 haber R^a 7 dienum R praepositura superueniunt R 8 et] Mommsen, ut R releuatos] Gothofredus, releuatos (sic) R 12 rufinus R^a 13 inripere R 15 ordinem R 18 dignitates R conpotanda R 19 mbitu R 20 cete R mai] matt R 22 paenes R 23 municipis R proprie R^a 27 editi] Gothofredus, edicti R 33 praecati R 34 posuenerunt R

XXII DE FILIIS MILITARIVM APPARITORVM ET VETERAN[ORVM]¹⁾

- 1 IMP. CONSTANTINVS A. AD OCTAVIANVM. Ueteranorum liberos aptos militiae, quorum quidam ut desides recusant militarium munerum functionem, quidam adeo ignaui sunt, ut cum dispendio corporis militiae uelint necessitatem euadere, iubemus, si ad militiam inutiles 5 resectis digitis iudicentur, curialibus sine aliqua ambiguitate muneribus atque obsequiis aggregari. DAT. XIII KAL. MART. SIRMIO²⁾ A. VII ID. APRIL. REGIO CONSTANTINO A. V ET LICINIO C.³⁾ CONSS. a. 319
- 2 IDEM A. AD SEVERVM⁴⁾. Ueteranorum filios propter priuilegia parentibus eorum indulta uacare non patimur, sed programmata per omnes ciuitates proposito diligenter quaesitos ad 10 alterutrum compelli iubemus, ut aut decurionatus muneribus obtemperent aut militent: obseruatur de uocationis tuae officio, ut qui probantur ab annis uiginti usque ad uiginti et quinque 1 annos aetatem agant. Si autem ueteranorum filii, qui equestrem militiam tolerauerunt, inter equites probari uoluerint, habeant facultatem, ita ut cum singulis equis idoneis praedicto ad 2 gregentur obsequio. Quod si quis duos equos habeat uel unum idoneum et seruum unum, 15 cum circitoria militet dignitate et binas annonas accipiat, qui gradus praebetur aliis post laborem. Singularum autem ciuitatum decurionibus intimetur, ut ueteranorum filios, qui praedictae aetatis sunt, si militare noluerint uel minus inueniantur idonei, ad curialia uocare non 4 morentur obsequia, si tamen patrimoniis idonei esse noscuntur. Ex his autem, qui militare uoluerint, si qui minus apti sunt equestri militiae deficiente⁵⁾ calamitate membrorum, et legio- 20 nariae congrui esse noscuntur, deducendi ad nos protectori qui ob hoc missus est consignentur. DAT. III KAL. AVG.⁶⁾ AQVILEIA CONSTANTINO A. VII ET CONSTANTIO CAES. CONSS. a. 326
- 3 ⁷⁾IDEM A. AD EVAGRIVM PPO. Ii, qui ex officialibus quorumcumque officiorum geniti sunt, siue eorundem parentes adhuc sacramento tenentur siue iam dimissi erunt, in parentum 24 locum procedant⁸⁾. DAT. PRID. NON. AVG. BASSO ET ABLAUIO CONSS. a. 331
- 4 ⁹⁾IDEM A. AD LEONTIVM PPO. Iam dudum sanximus, ut ueteranorum filii, qui post sedecim annos militiae munus subire non possunt uel armis gerendis habiles non extiterint, curiis mancipentur. DAT. III ID. APRIL. PACATIANO ET HILARIANO CONSS. a. 332?
- 5 IDEM A. ABLAUIO PPO. Ueteranorum filii uel eorum, qui praepositi uel protectores fuerunt, uel ceterorum, qui quemlibet gradum militiae tenuerunt, si inualidi et inbecilli sint, 30 curiis adgregentur, ita ut re familiari gaudentes et inaptos militiae curiarum societati coniungas. Quod etiam nos fecimus sub conspectu nostro his, quos deliciosis nutrimentis eneruatos esse perspeximus. Qui igitur ex his patresfamilias sunt et idonei functionibus publicis, eligantur ad augendum curialium numerum: singularum ciuitatum ordinibus commonendis, ut, quos norunt idoneos, nominare non dubitent praeter eos, quos uigor et fortitudo defendendae 35 rei publicae idoneos facit. Nam et duces singulorum limitum conuenimus, ne deinceps ueterani filii inutilis sacramento cingatur: eos etiam, qui iam probati sunt, diligenter inspiciant, ut, qui minus idonei reperiuntur, sacramento soluti ad grauitatem tuam mittantur. DAT. ET PP. ID. NOV. DALMATIO ET ZENOPILO CONSS. a. 333

R

¹⁾ cf. Iust. 12, 47 ²⁾ Sirmione Seeck Regesten 55(?) ³⁾ Const. A. III et Licinio (a. 313) Seeck ⁴⁾ pu. ? ⁵⁾ id efficiente Gothofredus ⁶⁾ April. Gothofredus ⁷⁾ Iust. 12, 47, 1: iunge 12, 1, 19. 20 ⁸⁾ in parentum militiam uocentur Iust. ⁹⁾ cf. 12, 1, 35 a. 343

3 octauianum] Gothofredus, cf. 1, 16, 1. 16, et R^a 30 gradu R 31 rei R 33 patrisfamilias R idoneis R 34 commonendis] 21 congrui esse] Gothofredus, congruisse R Gothofredus, commouendis R 35 defendende R 36 sungulorum R^a 38 tua R 23 ppo.] Iust. cum 12, 1, 20, om. R cum VMGE ad 12, 1, 19 25 non.] id. 12, 1, 20 39 nou.] aug. nou. R^a zenoflo R^a 26 sanximus R 27 extiterit R 29 uel]

- 6 ¹⁾IMP. CONSTANTIVS A. ANTONIO DVCI MESOPOTAMIAE. POST ALIA: Obseruetur, ne veteranorum seu militum filii officiis praesidalibus adregentur. DAT. III NON. FEB. LIMENIO ET CATVLLINO CONSS. a. 349
- 7 ²⁾IMPP. VALENTINIANVS ET VALENS AA. AD PETRONIVM PATRICIVM. Quicumque castrensi stirpe progeniti diuersorum se nexibus officiorum tradiderunt, manu iniecta retrahantur, 5 sciantque veterani, quibus quies post arma concessa est, liberos suos, quos militaribus aptos 1 ministeriis insitum robur ostendat, offerendos esse militiae. Nam si quis militaris prosapiae degeneri mente officiorum se consortiis adgregauit, ita ut fractis ³⁾uiribus grandaeuam praeferat senectutem aut debilitatis obtentu bellico operi inconueniens iudicetur, eundem ⁴⁾ignauiae latebris uel sera indagazione protractum curiarum functionibus placuit mancipari. PP. BE-10 RYTI IDIBVS APRIL. VALENTINIANO ET VALENTE AA. CONSS. a. 365
- 8 IMPPP. VALENTINIANVS VALENS ET GRATIANVS AAA. AD PROBVM PPO. Filios ueteranorum, qui armatae militiae paruissent, si in officiis publicis uel ministerio chartularum atque obseruatione rationum inueniuntur, sciat tua sinceritas esse reuocandos. Etenim hi, quibus uel corporis robur uel statura defuerit, qui ⁵⁾comitatensi digni possint esse militia, ripensi 15 poterunt copulari. PP. ROM(AE) XV KAL. MART. MODESTO ET ARINTHEO CONSS. a. 372
- 9 ⁶⁾IMPPP. GRATIANVS VALENTINIANVS ET THEODOSIVS AAA. Quicumque castrensi stirpe progenitos ⁷⁾diuersis se officiis indiderunt, etiam manu iniecta retrahantur, sciantque veterani liberos suos, quos militaribus aptos muniis insitum robur ostendat, aut offerendos esse militiae aut obnoxius nostrae legis laqueis iam futuros. SCRIBTA PETRO CONSVLARI PHOENICIS 20 DAMASCO ⁸⁾PRIDIE ID. MAI. GRATIANO A. V ET THEODOSIO A. I CONSS. a. 380
- 10 IDEM AAA. AD FELICEM COMITEM ORIENTIS. Non solum in diuersis officiis militantes, sed etiam uacantes rebus propriis ueteranorum ac militum filios armatae militiae uolumus sociari. Nulla igitur sit excusationis occasio. DAT. VIII ID. IVL. THESSAL(ONICAE) GRATIANO 24 V ET THEODOSIO I AA. CONSS. a. 380
- 11 ⁹⁾IDEM AAA. HAVE NEOTERI ¹⁰⁾K(ARISSIME) N(OBIS). Si filii primipilariū reperti fuerint, qui ingressi legitimos annos nullis stipendiis fulciuntur, sed anno proximo, quo ad curiam fuerint lacessiti, semet militiae manciparint, ad curiam teneantur, ita ut ne officii quidem, cum transacto anno esse coeperint curiales, praepostera audiatur circa eius personam ac sera 1 petitio. Quod si in eadem domo duo filii erunt et latum adeo felixque patrimonium, quod 20 possit duplicium necessitatum suscipere functiones, unum oportebit militiae, unum curiae uindicari. Quod seruandum pari norma erit, si tres aut quattuor liberi uel etiam plures numero familiam eiusdem stirpis ornauerint, ut etiam ex numerosis fratribus unus ad curiam deuocetur. DAT. VI ID. SEPT. ¹¹⁾SIRMIO GRATIANO V ET THEODOSIO I AA. CONSS. a. 380
- 12 IMPP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. STILICHONI COM(ITI) ET MAGISTRO VTRIVSQVE MILITIAE. Quoniam filii ueteranorum ad diuersa officia se contulerunt, hac sanctione praecipimus, ut ab his, qui nunc sunt in officiis occupati, nulli iuniores repetantur, ac deinceps post hoc edictum aditum ueteranorum filiis militandi per ciuilia officia esse praecclusum. DAT. VI KAL. OCT. MED(IOLANO) HONORIO A. III ET EVTYCHIANO CONSS. a. 398

R

¹⁾ iunge 8, 4, 4 ²⁾ h. c. exscripsit Theodosius in c. 9 h. t. et in 12, 1, 83
³⁾ infractis 12, 1, 83 ⁴⁾ eum de? cf. 12, 1, 83 ⁵⁾ quo? ⁶⁾ iunge 12, 1, 83: exscripta est ex c. 7 pr. h. t. et 12, 1, 83 ⁷⁾ progeniti c. 7 ⁸⁾ Damascum Mo.
⁹⁾ cf. Iust. 12, 47, 2: Impp. Grat. Valent. et Theod. AAA. Nestorio Filios primipilariū patenam sequi condicionem oportet ¹⁰⁾ ppo. (Illyrici?) ¹¹⁾ acc. ... ins.? (Theodosius hoc tempore uidetur Thessalonicae constituisse)

2 filii R^a liminio R 4 et om. R^a 19 quos] c. 7, om. R 20 nostra R 21 damasco R mai.] mai. constp. 12, 1, 83
 6 uerani quibus quiet R 7 offerendos R^a 24 thessall. R 26 habe R 29 curiales]
 8 degeneri R^a grandaeuum proferat R R^a, curialis R^b propostera R 36 hanc R
 10 indagazione] 12, 1, 83, indagatio R
 byriti R 15 eumitaten[si (com. R^b) R 37 ac] at Gothofredus
 16 poterunt] Gothofredus, potuerunt R

XXIII DE OBLATIONE EQVORVM

- 1 IMPPP. VALENTINIANVS VALENS ET GRATIANVS AAA. AD PROBVM PPO. Quicumque honorariis codicillis habetur ex comite, tres protinus equos, qui digni sunt conprobari, curet offerre: quicumque autem eodem est ex praeside factus indulto, duos pari deuotione mox 5 tradat: ita enim promptius instruitur usus armorum. Quod munus in posterum ea lege no- uetur, ut quinto quoque anno, hoc est magis aliquando quam saepe, similis recurrat exactio. DAT. ¹⁾VIII ID. IVN. SIRMIO VALENTINIANO NOBILISSIMO PVERO ET VICTORE CONSS. a. 369

XXIII DE OBLATIONE VOTORVM ²⁾

- 1 ³⁾IMPP. ARCADIVS ET HONORIVS AA. BASILIO PV. Quando uotis communibus felix annus aperitur, in una libra auri solidi septuaginta duo obryziaci ⁴⁾ principibus offerendi deuotionem animo libenti suscipimus statuantes, ut deinceps sequentibus annis uniuscuiusque sedulitas principibus suis talia ingerant semper et deferant. DAT. III NON. MART. MED(IOLANO) OLYBRIO ET PROBINO CONSS. a. 395

R

¹⁾ pp. Mommsen ²⁾ Iust. 12, 48 ³⁾ Iust. 12, 48, 1 ⁴⁾ auri et (et del.) solidis obryziacis Iust.: auri solidis septuaginta duobus obryziacis principibus offerendi Gothofredus, auri principibus offerendi solidos septuaginta duos obryziacos Mommsen

5 proptius R^a 6 recurret R